

Veilja po pošti:
za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
Nemójo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

Upravi prejeman mesečno K 1-60

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petlitrva (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primeren popast.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petlitrva (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:
vsak dan, izvzema cedeje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštno
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 138.

Današnja številka obsega 8 strani.

Vlada in Jugoslavani.

Govor poslanca E. Jarca v proračunski razpravi po stenograf. zapisniku.)

Visoka zbornica! Enemu izmed manjšinskih poročevalcev se je včeraj ljubilo, napasti katoliško cerkev na način, ki se ne da označiti. (Čujte! Čujte!) Pri tem ga je podpiral poznati poslanec Lurya-Zenker s klici, ki spadajo pravzaprav v beznico. (Pfu!-klici.) Naproti takemu pobalinstvu, ki se katoliške cerkve sicer niti od daleč ne more dotakniti, ki pa žali čustva večine zbornice in ogromne večine avstrijskega prebivalstva, ne moremo storiti drugega, kakor take napade odločno avrniti. (Odobranje.) Najbolj žalostno je pa, da predsedstvo, ki ima ob drugih prilikah jako razvit posluš, take neverjetne izraze ignorira in da se mu ni zdelo potrebno, jih grajati. (Odobranje.) Prehajam k stvari sami.

Nacionalverband ra laška fakulteta, učitelji in uradniki.

V proračunskem odseku je izjavil eden voditeljev češkega naroda, da kaže položaj prijazen lice. Po mojem mnenju pa kaže položaj smešno in resno stran. Za p-vo skrbi prostovoljno največja vladna stranka. Spominjamo se še prav živo, kako so nabirali letos marca meseca v zbornici podpise za zbor romarjev, ki naj bi ponese laškemu narodu laško fakulteto kot piruh Rim. (Veselost.) V novi zbornici pa je nenadoma obmolnil glas miroljubne pastirske piščali in zbor romarjev se je spremenil v zbor vojniki. (Veselost.) Ta stranka, ki se je potegovala takrat za opravičeno zahtevo velikega italijanskega kulturnega naroda, se bojuje sedaj v bojnem nakitju obstrukcije za svete pravice nemškega naroda. To je pravcata tragikomedija.

Kot burko v dveh delanjih bi pa označil način, kakor je ravnal »Nationalverband« spredlogom Pacher-Waldner. Nemški narod je očito v veliki nevarnosti, ker se je učiteljstvo izreklo za pasivno rezistenco in noče več sodelovati v nemških obrambnih organizacijah. Da se ohrani ta važna opora obrambnemu delu, je zagledal bel dan omenjeni predlog, zbudil živ oči in me v nemško-nacionalnem časopisju, pritrjevanje povsod in navdušeno veselje. To je prvo dejanje. Drugo se vrši dva dni pozneje. Za kulisami se odgrajajo zanimivi dogodki. Rodi se pre-

pričanje: če bo predlog sprejet, gretno mi in z nami Hohenburger. In gospodje, ki bi bili prej skoraj železo požirali, se izpremene čez noč v krotka jagnjeta (Prav dobro!) in navdušeni predlog se izpremeni v krotko resolucijo.

Satira je pa tretja slika, s katero nas je osrečila vladna standard-stranka. Gospodje se gotovo spominjate, kako vpitje je zagnalo nemško-nacionalno časopisje, ko smo mi zahtevali prvo čitanje te predloge. Takrat je bila regulacija uradniških plač najnujnejša stvar — in danes?

Kar sem izvoljen v odsek za državne uslužbence, sem bil v dveh sejah, pa moram reči, da me je sram, kar se tam počne s službeno pragmatiko. (Pritrjevanje.) Z železničarji se ravna drugače, ker se jih vse boji. V rokah imajo grozno orožje, pasivno rezistenco, ki lahko ustavi trgovino in promet. Če se pa par aktov reši štirinajst dni pozneje ali prej, vsled tega Avstrija doslej ni propadla in tudi ne bo v bodoče. Ker pasivna rezistenca od te strani ni nevarna, je mogoče, da se uganja v odseku demagoštvo najhujše vrste. Gospodje poslanci smatrajo za svoje dolžnost, da brez ozira na posledice licitirajo navzgor. To velja o plačah, o uvrstitvi v skupine in o disciplinarnem postopanju. Vsi pa vemo prav dobro, da to ne pomenja drugega, kakor uradništvu spat pesek v oči in da opravljajo člani odseka prazno delo, ker bodo prisiljeni, če sploh hočejo doseči službeno pragmatiko, udati se gosposki zbornici ali pa že prej vladi, ker spadajo k njeni večini.

Politični kartel.

To je smešna plat položaja. Prehajam pa k resni. (Poslanec Sedlak: Morda k žalostni!) Gospod kolega, Vi se bodete drugače izrazili, ko bodete čuli, kar hočem povedati. Resna plat položaju v zbornici je politični kartel, ki se je osnoval. Ali ima ta kartel, osnovan s pomočjo raznih mešetarjev z vladne klopi in z desne strani, hvaljevredni namen, da razdeli produkcijo in pospeši delo v zbornici? Ne, gospodje! Ta politični kartel nima drugega namena, kakor da podraži produkcijo, da napravi na korist karteliranim firmam nove dolgove in jih med nje porazdeli. (Odobranje.) Čudim se v tem oziru zlasti vedenju stranke, ki je bila doslej z namij v odkritem prijateljstvu. Gospodje! Vaši kolegi iz Češke, zastopniki industrije, dobe milijone za telefon, za vagoni. Drugi dobe vodne ceste, ki za češke agrarce pač nimajo po-

sebnege pomena. Kljub temu ste, kakor se zdí, z razdelitvijo tega kartela zadovoljni, četudi je letos kmetijstvo zašlo v hudo stisko. Ravno na Češkem je suša mnogo škodovala in kuža uničila mnogo živine. Kljub temu ste pač glasovali za predlog Korošcev za 3 milijone proti bedi, obenem pa proti predlogu za 12 milijonov proti depekoraaciji. Obžalujem, da veljajo več vezane roke, kakor solidarnost agrarcev. (Poslanec Korošec: Češki agrarci bodo glasovali z nami, to treba popraviti.) Bomo videli in vesel bom, če me bodo iz Savla izpreobrnil v Pavla!

Politični kartel in vlada.

Pri tej kartelni tvorbi zvené besede finančnega ministra kot ironija. On pravi sicer: »Parlament in vlada sta enako odgovorna za red v državnem gospodarstvu. Treba pa je, da nismo samo zastopniki ljudstva, ampak tudi njegovi voditelji, da ga obvarujemo pred tistimi katastrofami, ki so zvezane z neredom v državnih financah.« Par trenotkov pozneje pa je izjavil: »Če je započela vlada živahno gospodarsko investicijsko politiko, izpolnjuje s tem namene zbornice — recte, tega političnega kartela! — in svoje obbroumevane dolžnosti!« Ne dolžnosti, ampak koristi! Tako je postal finančni minister proti lastnemu prepričanju blagajnik tega kartela in nastopil pot na poševni ploskvi, ki se o njej ne ve, kako daleč vodi! (Pritrjevanje.)

Gospoda! Odkod vse to? Vzrok je ta, da je ta politični kartel za vlado življenjsko vprašanje. Da se ohrani na površju, ga rabi vlada, kakor bo porabila učiteljske plače za pripravo, da prodre z davčnimi predlogami. Kako se naj pokrijejo druge ljudske potrebe, zlasti socialno zavarovanje, če ne vlada sploh resno misli, to je ne briga, ker stoji na stališču: za menoj potop! Da le danes živim, naj bo jutri, kar hoče!

Molk ministrov.

Ministrstvo velikih mož ki seditu na vladni klopi, so imenovali ministrstvo kapacitet. Vendar pa jih, če izvzamem ministrskega predsednika, finančnega ministra in govor železniškega ministra v odseku, še nismo čuli in ne videli njih dejanj. Gotovo bi nas vse zanimajo, čuti program poljedelskega in zlasti trgovskega ministra, ki je baje precej kapitalistično navdahnjen. Ali, gospoda, iniciative, vodilnih idej čakamo zaman z vladne klopi! Zdi se, kakor da čakajo gospodje na naše iniciativne predloge, da potem v zmislu karteliranih strank sestavijo svoj pro-

gram. Tu se kaže, kako ta politični zistem, ki razločuje med odločilnimi in manj vrednimi osebami in narodi, doslednoskvari tudi najboljšega strokovnjaka. Posledice tega zistema pa ne bo nosila vlada, ampak država in njeni narodi.

»Ugodni« računski zaključki.

Gospoda! Ne zakrivam si, da smo Jugoslavani trenutno za vlado »quantite negligible«. Drugače bi ne bilo pri nas tako »ugodnih« računskih zaključkov — prihrankov — kakor jih je zadnjič navedel dr. Laginja. Zdi se mi, da poznajo gospodje, ki sede v vladi, naše razmere in naše kraje komaj iz spalnega voza (Veselost!), drugače bi ne bilo mogoče, da bi tako škandalozno ravnali z dalmatinskimi železnicami in z vprašanjem reciproci-tete zagrebškega vseučilišča. Ta vlada nima poguma, nasloviti pisno naravnost na Zagreb, da ne bi pristavila: via Budimpešta. (Veselost.) Politična kravja kupčija velja tej vladi več kakor važne gospodarske naloge. Tisti pa, ki vsled tega trpe največ, so naše južne pokrajine. (Prav dobro!) Dovolite, gospoda, da to podrobno dokažem.

Poljedelski ministri.

Gospodom gotovo ni znano, da imamo od leta 1868 že 25. poljedelskega ministra. (Čujte! Čujte!) Tem petindvajsetim možem, ki naj bi zastopali koristi avstrijskega kmeta, je bilo usojeno le kratko politično življenje, enemu povprek le eno leto 9 mesecev, in če odštejemo Falkenhayna, ki je bil minister 15 let 10 mesecev, celo le nekaj več kakor leto dni. Med njimi je bilo 9 začasnih voditeljev. Posledica je, da po iniciativi vlade naše kmetijstvo ni napredovalo. Če so bili med temi ministri tudi možje, ki so imeli srce za kmeta, vendar niso mogli ministrstvu vtisniti pečat svoje osebnosti, ker je prehitro potekel njih čas in padli so, kakor pade pred časom drevo, predno je rodilo sad. Drugi pa so bili vzeti iz drugega delokroga ali pa ministri za silo, ki niso imeli najpriprostejšega pojma o kmetijstvu. (Prav res!) Zato pa je kmetijski proračun s svojimi 37 milijoni pravih izdatkov v proračunu treh milijard najbolj be-raški. (Čujte! Čujte!) Kar bodo dobili sedaj železničarji in uradniki, znaša mnogo več, kakor ves proračun kmetijskega ministrstva! (Medklici.)

Kmet — jedro države.

Zdi se, da gospodje ne vedo, kaj pomenja kmečki stan za Avstrijo. Že

LISTEK.

Josip Lavtitar:

V daljnih deželah.

4. Skozi Belgijo v Ostende.

Kdor se je privadil izbornim jedidom, ne mara dosti za kislo mleko in za črn kruh. Prav tako ne diši mešanec ali pošni vlak popotniku, ki se je seznanil z nagličji. Zato se tudi jaz nisem zadovoljil s komisnim vlakom, temveč sem zahteval hitrejšo in finejšo vožnjo, kar je za velike daljave ne samo dobro, ampak tudi potrebno. In zato me je železni konj nesel iz Pariza, kakor da bi imel peruti.

Hiteli smo mimo mesta St. Denis, kjer počivajo trupla francoskih kraljev, potem pa naprej ob reki Oise proti Pikardiji. V St. Quentinu se je dvigala velikanska cerkev nad druga poslopja. Čeprav brez stolpa, videlo se je vendar njeno zidovje kakor hrib nad dolino.

Na postaji Quevy so nam pregledovali popotno prtljago, da ne bi zanesli kaj prepovedanega v Belgijo. Spodobilo bi se bilo kako kosilo, ker je že davno odzvonilo poldne, toda mesto tega smo morali odpirati kofre, da so

brskalji po njih sitni pregledniki. Okoli popotnikov je hodil slep mož, ki je prošil miloščine ter vedno ponavljal, »s'il vous plait« (ako vam je drago). Še večje sočutje je vzbujal s tem, ker je imel pri sebi črnega pudeljna, ki se je postavljaval na zadnji nogi ter se s priklanjanjem kuštrave glave zahvaljeval darovalcem. Če ima vedno tako dober dohodek, kakor ga je imel revež to pot, za nje lahko deset frankov na dan, da ne ve kdaj.

Že na Francoskem, še bolj pa na belgijskem ozemlju se je vrstila tovarna za tovarno ter se povsod kadilo iz dimnikov. Ko smo prišli v Mons, bili smo v kredišču bogatih premogovnikov. Poslopja, ki se nahajajo blizu tovarni, so vsa očrnela vsled dima.

Vlak je pihal mimo zgodovinsko važnih krajev. Kdo še ni slišal o veliki vojski pri Waterloo (Belle Alliance)? Ker nismo bili daleč proč, spominjal sem se kritičnega 18. junija 1815, ko je na omenjenem bojnem polju za vselej otemnela Napoleonova zvezda. Vsa francoska vojska se je razkropila in tudi Napoleon sam je moral tako hiteti, da je izgubil klobuk, sabljo in listnico v divjem begu. Hotel se je peljati v Ameriko, toda anglo-češke križarke ga niso pustile naprej in iti je moral v pregnanstvo, na skalnati otok

sv. Helene v Atlantskem morju. Tukaj je razmišljeval o svojem drznem življenju ter umrl 5. maja 1821, star šele 53 let.

Ob takih spominih smo dospeli v prestolnico Belgije, v Bruselj, ki je toliko imeniten, da mu pravijo »un petit Paris« (mali Pariz). In po pravici. Meri se lahko z vsakim svetovnim mestom bodisi glede ponosnih stavb in prostornih bulvarov ali glede bogatih izložb ter vsakovrstnih zabav. Skozi mesto teče voda Senne, ki pa tujec ne ve za njo, ker je vsa obokana. Glavna jezika sta francoski in flamski; nemščina se sliši le sem in tja. Lega Bruselja je jako prijazna, ker se nahaja nekaj delov na vzvišenem kraju, nekaj pa na nižjem, odtod imeni »Ville haute« (gorenje mesto) in »Ville basse« (spodnje mesto).

Izmed cerkva imenujem veliko gotsko baziliko s tremi ladjami, posvečeno mestni zavetnici sveti Guduli. Mnogo stopnic pelje proti glavnemu vhodu, ob čegar straneh stojita dva zvonika iz rezanega kamna brez streh. Drugo znamenito poslopje je gotska mestna hiša iz 15. stoletja z 90 m visokim stolpom. Da bivaš v zelo bogatem mestu, ti kaže tudi borza, sloneča na stebrovju ter okinčana s kupolo, a zno-

traj podobna templju, v katerem se daruje zlatega teletu. Nad vse čudovita pa je justična palača, ki jo prištevajo največjim zgradbam ne le Bruselja, temveč vse Evrope. Ako povem, da je 180 m dolga, 170 m široka, njena kupola 122 m visoka ter da se je potrosilo za vse to 54 milijonov frankov, imaš približen pojim o stavbi. Če bi ne vedel, da živimo v 20. stoletju, mislil bi, da je zidaval kak babilonski kralj to kolosalno poslopje.

Mnogo mnogo lepega se vidi v Bruselju, toda naj zadostujejo ti kratki podatki. Omenim samo še pomnik, ki so ga postavili v bližini kraljevega gradu prvemu jeruzalemskemu kralju Gottfriedu Bouillonskemu. Ime tega romantiškega viteza je združeno s prvo križarsko vojsko, ki je štela 600.000 borilcev ter jo je peljal ravno on leta 1096 proti Palestini. Pri obleganju Jeruzalema je imel pa samo še 20.000 pešcev in 1500 konjnikov; tako zelo se je zmanjšalo število križarjev. Kljub temu je Gottfried s to malo peščico premagal Turke ter jim vzel Jeruzalem. Kristijani so ga izklicali za kralja, on sam pa se je imenoval le »varuha božjega groba«. Omenjeni pomnik nam kaže junaka na konju in z zastavo v roki. Pravijo, da je Gottfried prav na tem kraju, kjer stoji sedaj njegov kip,

Goe'he je dejal, da je kmečki stan fizično jedro, vir moči vsaki državi. O tem pričajo številke. Čim več imamo v Avstriji industrije, tem bolj pada število porodov. Leta 1884 je znašalo še 40-2 na tisoč ljudi, leta 1906 samo 34,9. Nedavno smo čitali v dunajskih listih, da je število šolskih otrok na Dunaju v enem letu padlo za 2000. V Nemčiji se je dokazalo, da je na kmetih mnogo več ljudi sposobnih za vojaštvo, kakor po mestih. (Čujte! Čujte!) O tem se je v Nemčiji mnogo razpravljalo in na Angleškem so leta 1903 ustanovili posebno komisijo, ki preiskuje, kako propada telesna moč prebivalstva. V Avstriji bi prišli s podrobnimi preiskavami do istega zaključka.

Melioracije.

Človek bi mislil, da ravno kmetijsko ministrstvo stori vse za povzdigo kmetijstva z ozirom na njegovo važnost za državo. Reči pa moram, da je v tem oziru malo ministrstev tako zastalnih. (Prav res!) Agrarne stranke vseh narodnosti so vložile pred par dnevi skupen predlog radi ustanovitve sekcije za melioracije v kmetijskem ministrstvu. Kako važne so melioracije, ni treba dokazovati. Tedne smo debatirali v zbornici, kaj se naj stori, da se povzdigne število živine. Najkrajša pot in najvažnejša so melioracije. Vzglede naj to dokaže. Preračunili so, da bo le ljubljanska barje, ko bo osušeno, če se bo primerno obdelovalo, lahko pridelalo toliko sena, kakor vsa kranjska dežela. (Čujte! Čujte!) To pomenja silen napredek v živinoreji. Kako pa je pri nas s pospeševanjem melioracij? To je oddelek v ministrstvu, ki je najbolj zanemarjen. (Prav res!) V istem oddelku je na Ogrskem 50 tehnikov, v pruskem kmetijskem ministrstvu — ker drugače tako radi posnemamo Prusko, naj bi jo tudi v dobrem! — je 106 višjih, večinoma tehničnih, in 237 srednjih uradnikov, porazdeljenih deloma na 47 melioracijskih stavbenih uradov. Pri nas pa sta v tem oddelku cela dva konceptna uradnika, en tehnični konzulent in dva inženirja. Četudi se odtod odločuje vsako leto o stavbah za 60 milijonov kron, ki jih je vrh tega treba še odobriti. (Pritrjevanje. — Poslanec Brenčič: V delavskem ministrstvu so pa inženirji, ki nimajo nič dela!) Prav res! Uradniki ministrstva za javna dela so mi povedali, da se gospodje tam kar tepo za akte in da je marsikdo že ponosen, če reši vsak dan po en akt. Pri železniški stavbeni direkciji pa imamo polno inženirjev, ki nimajo dela, ker država sedaj ne gradi nobene železnice. Enako so gospodje doslej lahko spali pri direkciji vodnih cest. Tu pa, kjer bi se dalo kaj storiti proti draginji, je pa premalo delavnih moči. In zakaj? Ker je poljedelsko ministrstvo pastorek naše vlade. (Odobrovanje.)

(Konec.)

Državni zbor.

Dunaj, 19. decembra.

Italijanska fakulteta.

Začetkom seje je zahteval dr. Korošec, naj se povabita v sejo finančni minister in minister za javna dela, da pojasnita, kako hoče vlada pokriti izdatke za vodne ceste. Načelnik dr. Korytowski odgovori, da finančni minister že itak pride v odsek, ministra za javna dela pa hoče še povabiti. Nato je odsek nadaljeval razpravo o italijanski fakulteti.

Dr. Steinwender izjavi, da je vedno zagovarjal italijansko zahtevo in ni predrugačil svojega mnenja. V podrobni razpravi hoče predlagati kot sedež italijanske fakultete mesto na Primorskem.

Češki socialni demokrat Tušar priporoča, naj se fakulteta ustanovi v Trstu. Ako so Italijani zadovoljni z drugim krajem, bodo socialni demokrati glasovali za ta kraj. Govornik zagovarja češke šole na Dunaju in ustanovitev druge češke univerze v Brnu.

Vodne ceste.

Med tem je prišel v odsek finančni minister vitez Zaleski, ki je odgovarjal na vprašanje dr. Korošca. Res je, da je vlada razpisala dela za vodno cesto od šleske meje do Visle in že oddala okoli 12 kilometrov. Delo se bode še letos pričelo. V zmislu zakona z dne 11. junija 1901, ki v § 1. določa zgradbo kanala od šleske meje do Visle in dalje do Dnjestra, je vlada razpisala in oddala dela, ki bi se bila morala začeti že leta 1904. V § 8. tega zakona je za imenovano progno določenih 250 milijonov, od teh je na razpolago še 117 milijonov. S tem kreditom je vlada zadnja leta uravnala Labo, Moldavo, Vislo pri Krakovu in več drugih rek. Za prvo gališko progno je bilo določenih 30 milijonov, izdanih je že 5,4 milijonov za priprave in odkup zemljišč. Vlada je torej bila opravičena dela pričeti.

Poslanec Marchl vpraša ministra, koliko bodo prispevale dotične dežele in kje hoče vlada dobiti potrebne kredite.

Finančni minister odgovori, da je gališki deželni zbor leta 1904 sklenil zakon, da bode dežela prispevala 12,5 odstotkov. Od dovoljenih 250 milijonov je na razpolago še 117, od teh za Galicijo 30 milijonov. Zakon iz leta 1901 določa, da vlada leta 1912 zahteva od parlamenta nove kredite. Vlada pa je danes predložila zbornici načrt zakona, s katerim zahteva nove kredite za nadaljna dela.

Poslanec Wolf odločno graja, da je vlada začela dela ravno v Galiciji, dasiravno je zakon iz leta 1901 neizvršljiv. Krivično je, da je vlada pričela dela v Galiciji in hoče druge dežele odpraviti s kompenzacijami.

Gališki poslanec Angermann je izjavil, da Poljaki zahtevajo izvršitev zakona iz leta 1901. V istem zmislu govori gališka poslanca Diamand in dr. Rosner.

Dr. Kramar naglašja, da je zgradba gališkega kanala zakonito opravičena in se more delo nadaljevati. Govornik se trudi zagovarjati »junctim« med kanali in planinsko (bohinsko) železnico.

Tega pa nihče ne more dokazati, ker ni res. Govorili so pač tedaj o tem nekateri poslanci, toda sklepa ni nobenega. Zato morajo poslanci iz južnih dežel odločno zanikati »junctim« in zahtevati kompenzacije, ako bode vlada nadaljevala zgradbo kanalov.

Malik graja vlado, ker je šele danes predložila načrt zakona, s katerim zahteva nove kredite in tako v zadnjem trenutku neprijetno iznenadila zbornico.

Dr. Adler zavrača Malika, češ, da bode zbornica tudi o tem še sklepala, kaj se bode ali ne bode gradilo na Moravskem, Niže-Avstrijskem in v Šleziji. Nato je načelnik zaključil sejo. S tem je odloženo do spomladi tudi vprašanje italijanske fakultete.

Železnica pelje iz Bruselja ves čas v zapadni smeri proti morskemu kopalnišču Ostende. Ko nam je izginil iz oči grad Lacken, odprla se je nepregledna planota ter nas spremljala do morja. Slovo sem dal francoskemu nosiljanju ter poslušal mehko flamsko govorico, ki pravzaprav ni drugače kakor neko germansko narečje. Značilni so za to ravnino mnogoštevilni mlini na veter, ki se vidijo s svojimi velikanskimi lopatami daleč na okoli. Pri mestu Gent smo premostili reko Schelde, ki izvira na severnem Francoskem in se izteka blizu Antwerpena v Severno morje. Poleg reke Schelde vodita še posebej dva vodna kanala iz Genta proti morju, tako da je Gent v posredni zvezi z njim. Mesto Brügge, kjer smo imeli kratko pomudo, kaže v stavbah popolni nizozemski značaj. Danes je že vsako mesto prikrojeno po novodobnem okusu, da bi lahko trdili: Vsa mesta so si podobna. V zapadnem delu Belgije pa se vidi še veliko starinskih hiš, ki so značilne za te kraje. Posebno tipičen vtis dela mesto Brügge, ki ga je moderni napredek prav malo spremenil.

Pred nami je morje!

Zbornica

je danes končala prvo branje vladnih predlog, ki po načrtu zvišujejo davek od žganja, pive itd. ter določajo nove, višje prispevke deželam. Namen je, da finančni odsek med zasedanjem deželnih zborov, če mogoče, pripravi svoje poročilo.

Dalje je zbornica danes tudi končala draginjsko razpravo o predlogih draginjskega odseka. O teh predlogih poročam pozneje. V draginjski razpravi je danes govoril tudi

poslanec Demšar,

ki je izjavil:

Ze štiri leta sem se vršijo vse debate v parlamentu več ali manj v znamenju draginje. Javnost je izrekla, da je uspeh teh razprav prav malenkosten. Resnica je, da je draginja vseh potrebščin večja kot pred štirimi leti, kaj pa se je pridružila še huda draginja denarja. Prisilili smo vlado, da je govorila. Na vladnih klopeh se je veliko govorilo o uvozu mesa, žalibog se je pa za pridelovanje mesa silno malo naredilo. Ministrski predsednik je v svojem govoru povdarjal, da bo vlada vse storila za izboljšanje produkcije. Kaj pa pomeni izboljšanje produkcije? Ali morda znižanje vozne na železnicah za živila? S tem je vlada pomagala samo prekupčiji, ne producentu, ne konsumentu nima nič od tega. Ne samo to! Po novem letu nam že vlada obeta zvišanje vozne cen. Seveda bo pri tem največ oškodovan srednji stan, vladi pa bo to malo pomagalo v primeri z velikanskim primanjkljajem. Če vlada hoče, da bodo take naprave, kakor znižanje vozne cen, kaj koristile, se mora to zgoditi pod gotovim nadzorom. Pri tem se podcenjuje važnost kmetijskih zadrug. Te so poklicane, da posredujejo med producentom in konsumentom. Drugače se bolj važne naredbe v korist ljudstva nimajo nobenega pomena. Mi smo bili in smo mnenja, da je v Avstriji, ki nima nič govoriti na svetovnem trgu, edina pomoč zoper draginjo v tem, da se dela za izboljšanje kmetijskega pridelovanja. V to svrhu pa je potrebno skupno delo vseh zastopnikov kmetijstva. Zadnji dohodki so pa pokazali, da ta edinstvo ne drži. V odseku za državne nastavnice so sklenili 28 milijonov za uslužbenice; mi jim to privoščimo; za uradnike predlagajo okoli 100 milijonov. Ko pa naš tovariš dr. Korošec predlaga 12 milijonov za povzdigo živinoreje, celo mnogi kmečki zastopniki niso glasovali za ta predlog. Vstal je celo kmečki zastopnik in imenoval tak predlog »demagogijoc«. Odločno protestiram zoper tako govorjenje. Mi se homo trdno držali načela, da se je mogoče le z delom za povzdigo kmetijstva vojskovati zoper draginjo. (Pritrjevanje.)

Podržavljenje dolenjskih železnic.

Dolenjski naši poslanci (Jarc, dr. Šusteršič, Hladnik in Jaklič) so vložili v državnem zboru predlog, naj se dolenjska železnica poddržavi. Kakor znano, je večino glavninskega kapitala prevzela država (5 milijonov kron), manjši del pa interesentje (1.200.000 K), dežela pa je prevzela za prioritete obilgacije v znesku 14 milijonov kron poročstvo za 40dostotno obstojanje. Doslej je dežela, ki nabira v ta namen poseben zaklad, sicer morala v posameznih letih nekaj doplačati, je pa dobila dotične svote v letih z ugodnejšim uspehom vse povrnjene. Finančni uspeh dolenjskih železnic se ne more, zlasti če primerjamo druge lokalne železnice v naši državi, imenovati neugoden. Dohodki so n. pr. znašali v osebnem prometu:

Leta 1900 — 321.685 (2401 K na km),
leta 1905 — 372.719 K (2802 K na km),
leta 1909 — 475.491 K (3092 K na kilometer);

v tovrnem prometu pa:

leta 1900 — 962.556 (7184 K na km),
leta 1905 — 1.002.783 (7539 K na km),
leta 1909 — 1.469.557 (9558 K na km);
vsi dohodki pa:

l. 1900 — 1.288.651 (9617 K na km),
leta 1905 — 1.382.287 (10.392 K na km),
leta 1909 — 1.951.700 (12.694 K na km).

Obratni stroški, ki jih mora povrniti družba državni železnici, pa:

leta 1900 — 769.598 (5742 K na km),
leta 1905 — 704.958 K (5300 K na km),
leta 1909 — 1.377.930 K (8963 K na km).

Prebitek je znašal:

leta 1900 — 519.053 K,
leta 1905 — 621.033 K,
leta 1909 — 689.250 K.

Dejstvo, da so dolenjske železnice privatna last, je največ vzrok različnim pomanjkljivostim. Družba pač noče ničesar investirati, ne za boljše vozove, ne za nove postaje, ne za hitrejšo vožnjo, ker pričakuje, da prevzame država železnico v doglednem času. Nujno je pa postalo to vprašanje, ker

se spomladi začne graditi železnica Novo mesto - Metlika kot podaljša proge Ljubljana-Novo mesto in bi promet na vsej progi ovi an, ako pravočasno ne izvrše nujno popravila. Zato je jako umesten predlog, vložen v seji 20. decembra, ki glasi:

Vlada se pozivlja, naj stori ta vse potrebno za poddržavljenje dolenjskih železnic in stvar tako pospeši, bodo dolenjske železnice že poddržavne, ko se otvori belokranjska železnica.

Interpelacija.

Poslanci Mandič, Spinčič, tovariši so danes vložili interpelacijo na železniško ministertvo zaradi nemčevanja pri upravi južne železnice na progi St. Peter - Reka. Napisi postajah so nemški, istotako tiskovanje. Interpelacija tudi graja postojanje načelnika na postaji Matulje-Opatija.

Delo zbornice pred Božičem.

Seniorski konvent poslanske zbornice je sklenil, naj se še pred Božičem razpravlja o predlogih draginjskega odseka, ki se tičejo državne podpore glede na stanovanjsko skrb in kmečke produkcije. Ostalih šest predlogov počaka zasedanja po Božiču. Išli se še pred Božičem poročilo odseka državnih uslužbencev glede na delce po državnih obratih, o pogodbenih uradnikih, nadalje poročilo socialnega političnega odseka o ženskem delu rudnikih, poročilo justičnega odseka konzularnem sodstvu in o konvencijah s Srbijo in Bolgarijo, predloga o uporabi preostankov kumulativnih silniških blagajn, izdelana imunitet poročila, poročilo železniškega odseka o zaračunanju železniških zgradb poročila odseka za uime. Vlada in zastopniki nekaterih večjih strank so zavzemali tudi za to, da bi prečela zbornica že zdaj prvo branje brambnega predloga, a večina je ugovarjala. Predsednik je zato izjavil, da postavi prvo branje brambnega predloga na dnevni red prve zbornične seje po božičnih počitnicah, ki se skliče najbrže konec februarja, ker zborujejo januar in februarja deželni zbori.

Službena pragmatika srednješolskih učiteljev.

Zastopniki profesorjskih organizacij so se danes predstavili naučnemu ministru Hussareku in zahtevali, da naj se skliče enketna, ki naj se posvetuje o zakonskem načrtu pragmatike za srednješolske učitelje, predno zakonski načrt predloži zbornici. Naučni minister je izjavil, da je predlog že izdelana, a da zgolj iz upravnih razlogov še ne more ničesar izjaviti o poudrobnostih. Naglašja zgolj da hoče psvetiti v prvi vrsti posebno pozorno slabemu gnotnemu stanju suplento. Zahtevo, da naj se skliče ekspertiza, mora odkloniti, ker bi ostala enket brezuspesna, ker je postava že izdelana. Srednješolski profesorji bodo imeli priliko, da zavzamejo nasproti predlogi svoje stališče, ko se postavni načrt predloži javnosti.

Parlamentarna zveza duhovnikov

je zborovala dopoldne. Predsedoval poslanec Stojan. Zveza je zavzela stališče glede na regulacijo kongruence. I temeljiti razpravi se je objavila slednja razprava: Da se onemogočijo morbitna nesporezumljenja med duhovščino, obveščja parlamentarna zveza duhovnikov, da je glede na ureditev kongruence pravočasno storila potrebne korake, ker smatra za svojo dolžnost, da nadalje deluje v tem smislu in ne b prej mirovala, dokler se ne doseže uspeh. Upa se, da se doseže uspeh in se zanaša zveza, da večje stranke predloge ne bodo odklanjale, ker gre v prvi vrsti za to, da se uredi dohodki materialno slabšega dela duhovščine, deluje v pastirstvu.

Brambne zadeve.

Uradni brzojav objavlja izjavo ministrstva o rodajnih vojaških krogov, da se ne merava izpremeniti brambna predlog tako, da bi morali podčastniki služiti še tretje leto, in sicer zato ne, ker v na uprava za to ne razpolaga z zadostnimi denarnimi sredstvi in ker je vojna uprava glede na proračunske zahteve vezana do leta 1915. Upa pa, da bodo parlamentarni zastopniki našli pot, po kateri bi se izboljšalo stanje podčastnikom. V dunajskih parlamentarnih krogih se trdi, da se predlog o vojaških novincih mesec marca in da bo zahtevala vojna uprava 30.000 rekrutov več. Nadalje se parlamentarnih krogih tudi trdi, da je izdelala vojna uprava glede na rešite podčastniškega vprašanja novo predlogo. Po tej predlogi bi dobili podčastniki, ki bi služili čez aktivno službeno dobo, sledeče odpravnice: po štiri službenih letih 1000 K, po šestih 2500 po sedmih 2750 in po osemih službenih

navduševal ljudstvo na boj zoper Turke.

Dva dni sem hodil po Bruselju ter obiskal tudi svetovno razstavo, ki je bila prirejena v parku Bois de la Cambre ob severni strani mesta. Za njen obisk se je delala vsa mogoča reklama. Po ulicah so vodili Arabci celo kamele, ki so nosile na hrbtu vabila. Čudovita je bila posebno večerna razsvetljava, ko so trgi kar veli vsled bengalične luči. Da se o taki priliki izkoriščajo tuji na razne načine, je samo-umevno. Jed in pijača sta dražja, porcije pa manjše. Dela se torej s podvojenim pritiskom. Častno izvezam samo kruh, ki ga brezplačno ješ, kolikor hočeš. Na mizi so namreč razpoložene dolge štruce (v Parizu sem videl en meter dolge), ki jim režeš kose v poljubni velikosti. Lahko opomnim tudi to, da je kruh okusnejši kakor pri nas. Izredno draga so bila stanovanja; pripravna sobica me je stala 13 frankov za dvakratno prenočevanje. Popotnik bi imel neskalskino veselje, ako bi ga ne grenili veliki računi. Ne ostane drugega kakor da se zapiše tudi odiranje med popotne stroške. Kot posebnost belježim, da je belgijski nikeljki denar preluknjan skozi sredo.

kih 3000 K. Zvišati nameravajo tudi natno pokojnine podčastnikom, in cer do 1800 K. Preosnova bi stala 10 do 12 milijonov kron. Novi budimpejski list »Pester Presse«, kate ega glavni urednik je ministerialni tajnik šef Veszi, objavlja z Dunaja poročilo, ki potrja, da izdeluje vojno ministrijo predlogo glede na podčastnike. Predloga se predloži zbornicama do peta brambna predloga. Conrad pl. Stenzendorf je moral odstopiti zaradi paašanja podčastnikov; padel je, a podčastniško vprašanje je ostalo. »Pester Presse« poroča, da računa vojna prava na 30.000 poklicnih podčastnikov. Odpustili bi jih vsako leto 3000.

Glabinski in Bilinski.

Načelnik »Poljskega kola« v gališkem deželnem zboru, dr. Glabinski, je raznežnil klubovemu podpredsedniku, da odstopi. Za načelnika »Poljskega kola« v gališkem deželnem zboru bo izvoljen Bilinski.

LAŠKO-TURŠKA VOJSKA.

Turki odstopili Angležem Solum.

Turčija je odstopila Angležem Solum, ki leži zahodno od Cyrenajike. Odstop je sultan tako izedel, da je odstopil solumsko zemljo Egiptu. Poučeni krogi sodijo, da zgrade Angleži tu rdnjavo. »Daily Graphic« piše ob tej priliki: Upamo, da angleški vojaki Soluma tudi po vojski ne zapuste. Mi potrebujemo v Solumu pristanišče za našo mornarico, da nevtralizira Torbruk in da se vzdrži mo nariško ravnotežje v vzhodnem Sredozemskem morju. Laški poslanec de Marinis izjavlja v »Resto de Carlino«, da sta že pred leti sklenili Italija in Anglija še neobavljeno pogodbo, po kateri pripadaj Solum Angleški. Če je de Marinijeva izjava istinita, je to pogodbo sklenila Italija z Anglijo zato, da ta ne bi nastopila proti aneksiji Tripolisa. Če se pa de Marinijeva izjava ne potrdi, je Italija, kakor izjavlja posl. Cirmeni v »Stampi«, lahko zelo iznenadena, ker bi se sodilo, da se hoče Angleška okostiti v svojem brezmejnem egoizmu iz vojske, ki jo vodi Italija. A to še ni vse, kar dobe Angleži od Turčije. »Jenni Gazette« namreč poroča, da je predlagala angleška vlada londonskemu turškemu poslaniku, naj se zopet prično že tri mesece prekinjena pogajanja o bagdadski železnici. Angleži hočejo graditi železniško progo Bagdad-Bassora, česar Turčija pred vojsko ni hotela dovoliti, a sodijo, da stori to zdaj zato, da si pridobi naklonjenost Angleške.

Italijani v Turčiji.

Veliko Lahov, ki žive že dolgo vrsto let v Turčiji, je prosilo, naj se jim podeli turško državljanstvo. Gre za laške železniške uradnike, ki bi radi zopet kmalu delali službo, a turška vlada izjavlja, da reši njih prošnje šele, ko bo končana vojska.

Francozi prekršili nevtralnost.

Iz Tunisa se poroča, da je od 1. do 16. decembra prekoračilo 978 veljblodov tuniško mejo. Veljblodi so nosili orožje in strelivo. Laški diplomatični krogi so zato zelo nezvoeljeni. Francoska saharska policija je zasedla dne 27. novembra oazo Dianet, da čuva varnost v zahodni Afriki kakor tudi Alžir in Tunis.

Francozi zaprli posredovalnico za nabavo aviatikov za turško armado.

V Bois les Ducu je zaprla francoska vlada posredovalnico »Aviatic«, ki je sprejemala aviatike, ki so namerali vstopiti v turško armado.

Zanimiv spomin.

(K francosko - španskim pogajanjem za Maroko.)

Zdaj se Francija pogaja za Maroko s Španijo, ki hoče tudi svoj kos imeti. Da si Španija sploh upa ves severni Maroko zase zahtevati, to je pripisovati dejstvu, da stoji za njo Anglija, ki jo z vsemi silami podpira. Ker se bo Francija morala udati — saj stoji z Anglijo v prijateljskem razmerju in se ji ima zahvaliti, da je morala Nemčija protektorat Francije v Maroku priznati — bo francoska posest v Afriki veliko manjša, kakor je »la grande nation« sanjala. Zakaj Anglija Španijo tako podpira?

Te dni so izšli neki spomini na rajnega laškega državnika Crispija. V njih se med drugim pripoveduje, da je Crispij leta 1890. angleškemu min. predsedniku lord Salisbury-ju pisal, da se boji, da se ne bi Franci-ja po Tunisu polastila tudi Tripolisa. Francija da to namerava. Italiji je veliko na tem, da to prepreči in Tripolis hitro zasede. Kaj je Salisbury odgovoril?

Odpisal je Crispiju, da se bodo razmere v sredozemskem morju kmalu izpremenile. Zato pa da je nujno potreb-

no, da Italija Tripolis zasede. Egipt mora ostati angleški ali pa sultanov. Sredozemsko morje ne sme postati izključno francosko.

To je načelo angleške politike, ki jo vodi tudi glede Maroka. Italija se ima za Tripolis zahvaliti Angliji, Španci pa se imajo zahvaliti Angliji za severni Maroko. Dobro je biti z Anglijo prijatelj, če človek nima prevelikih želj in aspiracij, kakor n. pr. Francija, ki je svoječase mislila na to, da bo zavladovala nad celo severno Afriko. Toda Anglež je plen modro razdelil . . .

PRED ZASEDANJEM DELEGACIJ.

Člani ogrske delegacije bodo imeli predposvetovanje v petek ob 6. uri zvečer. Predsednik ogrske delegacije postane poslanec Maylender. Vladni delegati nameravajo politiki zunanjega ministra Aehrenthala izreči zaupnico.

SMEŠNA IGRAČA V OGRSKI ZBORNICI.

V včerajšnji seji ogrskega državnega zbora je poslanec Geza Polonyi zelo nagajal predsedniku. Ko je hotel predsednik zaključiti sejo in je prej predlagal spored za bodočo sejo, je Polonyi zahteval, naj se dožene, če je zbornica sklepčna. Ker ni bila, je moral predsednik štrkat suspendovati sejo. Polonyi se je igral tako od 4. do 6. Ko je končno došlo dovolj vladnih poslancev, je zamogel predsednik dati na glasovanje vspeored bodoče seje in zaključiti sejo. Poslanec Justh izjavlja, da bo opozicija takoj obstruirala, ko se prične razprava o brambnih predlogih.

NAPOVEDANA OBSTRUKCIJA V BOSENSKO-HERCEGOVSKEM DEŽELNEM ZBORU.

Mohamedanska poslanka Arnavtovič in Karamehmedovič, ki sta bila izključena iz seje za 24 ur, se nista hotela odstraniti in sta prenočila v zborovalnici bosensko-hercegovskega deželnega zbora. Druščino so jima delali ostali mohamedanski poslanci. Zborovalno dvorano sta šele zapustila dne 19. t. m. opoldne, ko je potekla 24urna izključilna doba. Arnavtovič in Karamehmedovič napovedujeta obstrukcijo.

AKCIJA VELEVLASTI ZA MIR MED LAHI IN TURKI.

Pariz, 20. decembra. Tu se trdovratno vzdržujejo govornice, da prično v najkrajšem času velevlasti posredovaji za mir med Turčijo in Italijo. Evropski kabineti neprenehoma medsebojno občujejo o tej zadevi. Zadnje laške zmage so napravile v Carigradu precejšen vtis. Turški ministri se sprijaznjujejo z mislijo, da se ne bo mogla vzdržati sultanova suvereniteta v Tripolitaniji. Tudi italijanska vlada je za mir, ker trpi vsled vojske laška trgovina v Turčiji. Trdi se, da bodo obsegali mirovni predlogi določbo, da obdrži sultan kot kalif duhovsko oblast v Tripolitaniji in da plača Italija Turčiji veliko denarno odškodnino. Sodijo, da se sklene mir že januarja.

PERZIJA ODKLONILA RUSKI ULTIMAT.

Iz Peterburga se poroča, da je odklonila perzijska zbornica predloge vlade, glasom katerih naj bi se bil rešil spor z Rusijo mirnim potom. Rusija je vse pripravila, da prično ruski vojniki prodirati dne 21. t. m. proti Teheranu. Znani Amerikanec Morgan Shuster objavlja v »New York American« oster napad na angleško-rusko politiko nasproti Perziji. Izvaja: Perzija mora izginiti, tako sta sklenili angleška in ruska vlada. Usmrčenje se bo točno izvedlo. Videli bomo, kako premišljeno bodo zadušili stari narod. Moji rojaki naj ohranijo v svojem spominu to žaloigro, da ne pozabijo nanjo, kadar čujejo sladke besede o visokih smotrih evropske civilizacije. Evropa napolnjuje kelih trpljenja islama, a dan osvete ni več daleč.

Dnevne novice.

+ Glasilo »Učiteljske tiskarne« ni prav, da ga s tem imenom nazivljamo. Nam je sicer žal, a stvar odgovarja faktu. List stoji celo v uredniškem oziru pod nadzorstvom gg. učiteljev, ki imajo v »Učiteljski tiskarni« govoriti. To vemo pozitivno. Da pa »Učiteljska tiskarna« list tudi finančno vzdržuje, tega menda ne bo nobeden tajil; saj obstoja velik dolg, kakor je pokazala obravnava pred sodiščem. — Kar se pa tiče tistih »pridig«, ki jih je glasilo »Učiteljske tiskarne« priobčevalo, trdi slednje, da so originalne in baje iz leta 1859; priobčene pa da so brez »bistvene izpremembe«. Tega, čisto odkrito rečeno, ne verjamemo. Koliko takih »pridig« kroži okoli, ki so pa izvečina apokrifne. Sicer pa tudi če bi bile avtentične, je imelo glasilo »Učiteljske tiskarne«, ko jih je priobčilo, namen versko

resnico pekla z onimi vulgarnimi besedami in predstavami smešiti. Stvar je gotovo tudi zavita in kaže pobalinsko mišljenje od strani prirejevalca. Glasilo »Učiteljske tiskarne« kaže s tem le, da je slejkoprej protiversko in da ga pošten človek ne more in ne sme podpirati.

+ Kako daleč sega sodnijska moč. Pri nekem sodišču na Gorenjskem je bil zaslišan pred par dnevi pristaš Slovenske ljudske stranke, ki je imel na suknjiču pripet orlovski znak. G. sodnik je dotičniku ukazal, da mora odstraniti orlovski znak. Seveda se je naš pristaš pokoril sodniku, česar mu pa po našem prepričanju ne bi bilo treba. Ta slučaj pa objavljamo za adi tega, da bode naše ljudstvo vedelo, koliko si kak liberalen sodnik dovoli. Svetujemo našim pristašem, da se taki slučajji, če bi se kje kak pripetil, najeptksođ ofjpuuzau najjupau nuaš bodemo, da se to sodnikovo postopanje osvetli v prihodnjem zasedanju deželnega zbora, kjer bodo naši poslanci še več drugih slučajev navedli, kako se dotični g. sodnik o naših pristaših, zlasti o »Orlih« izven sodišča zlasti po gostilnah izraža. S tem si pač ne bo pridobil slovesa nepristranskega sodnika.

+ Dopolnilne volitve za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani so razpisane. 31. decembra 1911 izstopi naslednjih dvanajst članov iz trgovske in obrtniške zbornice, in sicer iz trgovskega odseka: iz 1. kategorije: nihče; iz 2. kategorije: Urban Horvat, Viktor Rohrmann in Feliks Urban; iz 3. kategorije: Fran Zorec, Fran Šubelj in Pavel Velkavrh; iz obrtnega odseka: iz 1. kategorije: Andrej Gassner; iz 2. kategorije: Vinko Majdič, Ivan Rakovec, Ivan Schrey in Filip Supančič; iz 3. kategorije: Josip Globelnic; iz 4. kategorije: nihče. Volilski imeniki bodo od 21. decembra 1911 do všteteja 3. januarja 1912 javno razpoloženi, in sicer v Ljubljani pri mestnem magistratu, na deželi pa pri c. kr. davčnih uradih. Pri teh uradih je tudi volilni red na vpogled. — Volilski imeniki so po trgovinskem odseku in po obrtnem odseku in v teh po posameznih volilnih kategorijah urejeni in obsegajo volilne upravičence dotičnega davčnega okraja, oziroma mestne občine Ljubljana. Volilci, ki imajo volilno pravico v več volilnih kategorijah, so vpisani v volilskem imeniku one kategorije, v kateri plačujejo višji davek. V zmislu § 4 volilnega reda jim je na voljo, do dne 3. januarja 1912 pri c. kr. volilni komisiji podati izjavo, da hočejo biti uvrščeni v kakšno drugo pristojno jim volilno kategorijo. — Ugovori zoper volilske imenike (tudi poprave naslovov) se morejo med časom, ko so imeniki javno razpoloženi, ustno ali pismeno vložiti pri c. kr. volilni komisiji za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani. Ugovorom je priložiti utemeljujoča jih dokazila. Posebro se opozarja, da je v prid javnih trgovskih družb, upravičenih za volitev, da dajo namesto v imenikih vsled nedostatka drugih podatkov morda označene firme vpisati po § 5. volilnega reda za volitev upravičene javne družabnike, vpisane v trgovinskem registru. Isto velja za družbe z omejeno zavezo v zmislu zakona z dne 6. marca 1906, drž. zak. št. 58, glede za volitev upravičenih poslovodij, vpisanih v trgovinskem registru. Na ugovore, vložene po 3. januarju 1912, se ne bode oziralo. Dnevi in ure dopolnilnih volitev in podrobnosti se bodo naznanile pozneje, ko se razpošiljajo izkaznice in glasovnice.

+ Nekoliko več dostojnosti in nekoliko menj domišljavosti bi bilo glasilu jugoslovan. soc. demokracije nujno nasvetovati. Danes na primer piše glede na pastirske liste prevz. g. knezoškofa proti protikatoliškemu časopisju, da bi namenil g. knezoškofa imeli vspeh, ako bi »prihajali na Slovenskem sami idioti na svet, ki se zadovoljujejo z »Domoljubom« in »Bogoljubom«. — »Domoljub« je list, ki zagovarja načela S. L. S. in zlasti interese kmečkega stanu, »Bogoljub« pa je nabožen list. Ali mar »Zarja« pristaše S. L. S. in religiozne ljudi kar sumarično prišteva med »idiote«? »Domoljub« prinaša, kakor je splošno znano, neprimerno boljše članke, kakor na primer »Zarja« in »Bogoljub« menda tudi ne more biti tako slab samo zato, ker goji versko življenje. Če bi šli iskat idiotov, smo prepričani, da bi jih med našim vernim, zdravim in poštenim, pa tudi brihtnim ljudstvom najmenj našli, pač pa več v krogih, kjer se goji vse kaj drugega kakor krščansko življenje. Zato svetujemo gospodom jugoslovanskim sodrugom, naj bodo s takimi psovkami v bodoče previdni. Saj vedo za nekega Njeguša, ki j e bil kvalificiran za intelektualno in moralno manjvredno bitje, pa je igral v jugoslovanski socialni demokraciji precejšnjo vlogo.

+ Po k'ivici napada danes glasilo slovenske socialne demokracije gosposko zbornico. Mi smo zadnji, ki bi to institucijo branili, tudi ne soglašamo v marsikateri točki s poročilom budgetne komisije gosposke zbornice, ki je te dni beli dan zagledato in zaradi katerega »Zarja« po naših lordih s cepcem udriha, toda v eni in sicer v glavni točki ima gosposka zbornica popolnoma prav, namreč, ko izraža najresnejše pomisleke proti sedanjemu sistemu zadolževanja. Vlada je prišla zopet s posojilom 150 milijonov kron pred zbornico in to zato, ker hoče Čehom in Poljakom njihovo večinsko službo plačati kar s 340 milijoni pod pretvezo nekakšnih kanalov. Poročilo gosposkozbornične budgetne komisije graja prav ta sistem, s katerim vlada večinske parlamentarne stranke z investicijskimi predlogami naravnost kupuje. Poročilo gosposkozbornične komisije — sestavil ga je znani finančnik Plener — poudarja tudi, da so upravni stroški v sedmih desetih letih narastli za 500 milijonov kron, dohodki pa le za 400 milijonov. Da je v gosposki zbornici veliko članov, ki na tem pogubnem sistemu niso nedolžni, to ne znanjša dejstva, da so pomisleki budgetne komisije gosposke zbornice vsega uvaževanja vredni.

— Zrakoplov nad Gorico kroži sedaj vsaki dan okrog pol 4. ure popoldne. Danes (19. t. m.), se je zopet dvignil nad mestom kakih 500 do 600 m visoko. Plul je veličastno preko mesta proti Brdom in italijanski meji, nato se je obrnil proti severu ter se preko Svete Gore vrnil nad Gorico nazaj na Roje. Kljub veliki višini je dobro razločiti ropotanje motorja. Zrakoplov je v višini podoben velikanskemu orlu.

— Umril je v Gradcu v 48. letu svoje starosti g. dr. Emanuel Jagodica, okrožni zdravnik v Trziču. Truplo prepeljejo v Trzič.

Požar v Starisušici pri Košani.

V noči 17. do 18. t. m. je pogorelo vse, hiša in gospod. poslopje Tomažetovcu na Starisušici pri Košani. Blago in orodje so rešili sosedje. Pravijo, da je zažgal berač, ki je skrivoma prišel na oder prenočit. Pogorelec je res usmiljenja vreden; pred petimi leti mu je zgorelo gospodarsko poslopje, komaj si ga je zdelal, mu je pa pogorelo vse. Zavarovalnina ne dosega niti tretjine škode. Usmiljeni ljudje, darujte kaj ubogemu pogorelcu. Župni urad v Košani, 18. decembra 1911.

Tiskovno društvo v Kranju.

ki je dobilo tiskarsko koncesijo in prevzame Lampretovo tiskarno v Kranju, je na svojem ustanovnem občnem zboru dne 18. t. m. izvolilo v odbor telegospode: Anton Koblar, Rajko Marenčič, Matija Mrak, Ivan Podlesnik, Valentin Sitar, Alojzij Sarec in Ivan Zabret. V nadzorstvo pa so bili izvoljeni gospodje: Anton Sušnik, Peter Bohinjec in Blaž Zabret. Prvi dan je že društvu pristopilo 22 ustanovnikov in mnogo članov. To društvo je za Gorenjsko velikega pomena, ker bo širilo potom tiska luč prave prosvete.

— Slovenec Turk, Sarajevski listi poročajo: »Neki Ivan Zidar, kancelist pri okrožnem sodišču v Sarajevu, rodom štajerski Slovenec, je te dni prestopil v turško vero. Zidar, ki je bil večkrat pijan, je živel vedno v prepripi s svojo ženo in jej že večkrat grozil, da jo bo zapustil in prestopil v izlam ter se potem poročil z bogato turško vdovo. Pri prestopu je dobil ime Jusuf-effendi-Zidar. Novi izpreobrjenec je gotovo v pijanosti pozabil, da prepoveduje turška vera zavživanje alkoholnih pijač.«

— Odlikovanje. Članom v spomeniški svet c. kr. centralne komisije na Dunaju sta imenovana kot zastopnika Kranjske knez Hugo Windischgracet, c. kr. kcmornik in kakor smo že poročali ravnatelj deželnega muzeja profesor dr. Josip Mantuani. Po novi uredbi stoji na čelu spomeniškega negovanja »spomeniški svet« sestajajoč iz zastopnikov vseh kronovin. Za tem svetom je strokovno osobje c. kr. centralne komisije (znanstveno izobraženi umetnostni zgodovinarji, tehniki in juristi); potem pa po kronovinah razdeljeni negovatelji spomenikov in dopisujoči člani.

— Slovenski združeni tedni b'okoleदार in zapisnik. Dosedaj bili smo prisiljeni take koledarje kupovati in imeti v naših uradih in hišah v tujih jeziki. Sedaj pa je izšel tak koledar v slovenskem jeziku ter priporočamo vsakemu dobremu Slovincu da odvrne tuje koledarje in si kupi tega. Dobiva se v slovanski knjigarni Josipa Gorenjec v Trstu in vseh slovenskih knjigarnah in popirnih trgovinah.

— Kmečki oderuhi. Pitanje prašičev ni bilo še nikdar tako drago; otrobi so bili poleti po 17 K 100 kg. Kmetovalci bodo pokrmili v svojo škodo žito, ker pa je preveč blaga, imajo prašiči

vkjub temu nizke cene. Po... pa vpije, o o »kmečkih oderuhih«!

— **Kletarski tečaj v Metliki.** Kmetijska šola na Grmu priredi v ponedeljek dne 22. in torek dne 23. januarja dvodnevni kletarski tečaj. Predavalo se bo o sestavi vina in njenem vplivu na dobroto vina. O umnem kletarjenju, pretakanju, čiščenju in filtriranju vina. O ravnanju z vinsko posodo. O boleznih vina in zdravljenju pokvarjenega vina. Pouk bode teoretičen, kakor tudi v zvezi s praktičnimi vajami v kleti. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se priglasí po dopisnici do 10. januarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija). Pristop k praktičnim demonstracijam se bode dovolil le omejenemu številu udeležencev.

— **Imenovanje.** Namestniški tajnik Franc Lašič v Trstu je imenovan za okrajnega glavarja in okrajni komisar dr. Viljem Baltič na za namestniškega tajnika v Primorju.

— **Promocija.** Jutri dne 21. 1. bo promoviral v veliki dvorani durajškega vseučilišča doktorjem filozofije g. Ernest Schwei iz Gorice.

— **Živinorejska zadruga v Košani** je priredila v šol. poslopju javno predavanje o živinoreji. Prav poljudno in praktično je govoril g. dr. Lampert, okrajni živozdravnik v Postojni.

— **Letina na Kranjskem.** Po uradnih podatkih smo letos na Kranjskem pridelali: pšenice 252.800, rži 98.800, ječmena 74.200, ovsa 117.900, turščice 116.900, ajde 45.200, prosa 41.300, sočiva 24.200, krompirja 1.443.400, pese (I) 200.000, repe (II) 383.200, korenja (I) 158.600, zelja 156.800, detelje 757.400, krm. zmesi (I) 38.700, krm. zmesi (II) 78.600, mrve 4.432.600 meterskih stotov in 226.000 hl vina. Ta števila so zaokrožena na 100. Števila do 50 niso upoštevana, nad 50 so šteta za 100.

— **V Kranju** se dobe umetniške božične in novoletne razglednice akademičnega slikarja Vavpotiča v knjigarini »Ilirija«.

„Slovenska straža“ potrebuje združene naše podpore, da more vršiti uspešno svojo lepo nalogo: delo za obmejne Slovence. Podpiramo jo pa najlažje na ta način, da kupujemo blago, ki je nji v korist oziroma po nji v korist obmejnim Slovencem na prodaj. Tu je v prvi vrsti Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem. Ta kavni pridatek je najizbornejše blago te vrste, in kava, ki smo ji pridejali tega kavnega pridataka je najboljša. Zato se je pa tudi Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem našim gospodinjam že splošno priljubila in vdomačila v vsaki slovenski hiši. Tudi mi jo prav toplo priporočamo kot najizbornejše blago te vrste in kot edino domače blago te vrste, od katerega imajo korist tudi obmejni Slovenci. Gospodinje, kupujte samo Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem!

Kjer se ustanavlja tamburaški zbor, je najvažnejše vprašanje, kje naj se naročijo tamburice. Znano je, da slaba glasbila več škodujejo kot koristijo. Prepričali smo se, da imajo tamburice, ki se prodajajo v korist »Slovenski Straži«, zelo čist zvok in se lahko drsajo. Priporočamo jih vsem onim, ki žele imeti dobra in trepežna glasbila. Naročila sprejema Ivan Vrečko, Katoliška tiskarna, Ljubljana.

SPOR V DALMATINSKEM DRŽAVNOZBORSKEM KLUBU.

Iz jugoslovanskih krogov poročajo: Ob priliki volitev delegatov v poslanski zbornici so zahtevali mlajši člani »Dalmatinskega kluba«, da se mora kot zastopnika Dalmacije v delegaciji kandidirati voditelja dalmatinskih realistov dr. Jožefa Smodlaka. Tej zahtevi pa se je uprl klubov načelnik dr. Ivčević. Ker se je bilo vsled nastopa dr. Ivčevića bati razdora, so dalmatinski liberalci opustili kandidaturu Smodlake. V hrvatsko-slovenskih krogih smatrajo Smodlakin padec kot znamenje za to, da so konservativni člani kluba uvideli, da nima dalmatinsko kraljestvo ničesar pričakovati od rabulistične politike dr. Smodlake.

Občinske volitve.

— **Na Trati v Poljanski dolini** je kljub vsemu liberalnemu nasilju in agitaciji v vseh treh razredih in v vseh podobčinah zmagala S. L. S.

+ **Občinske volitve na Planini pri Vipavi** so se vršile dne 18. decembra. Zmagala je z veliko večino S. L. S.

— **Fri občin v volitvah v Črnem Vrhu nad Idrijo** je zmagala S. L. S. na celi črti.

+ **Občinski odbor občine Drašiči** je dne 15. t. m. v svoji seji soglasno izrekel zaupnico poslancem S. L. S. zlasti njenemu načelniku dr. Ivanu Šusteršiču, kakor tudi zastopniku tukajšnjega ljudstva g. E. Jarcu za trud in požrtvalno delovanje. Zlasti se mu tem potom izreka najtoplejša zahvala za izposlovanje podpore za tukajšnje ljudstvo, prizadeto po toči dne 20. julija 1910 in 18. maja 1911. — Zupanstvo v Drašičih, dne 17. decembra 1911. — Anton Bajuk, župan.

— **Od Device Marije v Polju.** Kakor strela iz jasnega je zadel vevške liberalce grozni polom, ki so ga doživeli pri zadnjih občinskih volitvah v Polju. Da si vsaj nekoliko ohladi ranjeno srce, so vložili pritožbo zoper volitve. Zadržane volitve so se vršile ob silnem zanimanju cele občine. Že par tednov poprej so vevški liberalci v »Narodu« in »Jutru« razganjali klerikalno temo v Polju. Povdariti moramo, da se je volivni boj vršil zgolj v znamenju osebnih in krajevnih nasprotstev. Zato tudi ne smemo volivnega izida presojsati s političnega vidika. Saj liberalci sami zase pri nas niti v poštev ne pridejo, še manj rdečkarji. Dva do tri ducate zabavljačev še vendar ni politična stranka, najmanj pa »liberalna stranka pri Dev. Mariji v Polju«. Sicer se pa ti možakarji sami sramujejo svoje »liberalne imena in pravice, da so le »neodvisni kmetje«. Že vedo, zakaj! Tistih 406 glasov, ki so jih dobili v vseh treh razredih takozvani »liberalni kandidati«, nasproti 894 našim glasovom, ne gre proglasiti za liberalne. Take slave in časti naši liberalci ne zaslužijo, ko so vendar dosedaj vsake politične volitve, posebno pa še zadnje državnozbornske sijajno dokazale, da je razen ene desetine vsa poljska občina v taboru S. L. S. Pa tudi v drugem oziru so zadnje volitve poučne, kajti pokazale so, da hočejo liberalci z vso silo napraviti v občini razdor in ga izrabiti zase. Danes, ko leži po vsem Slovenskem lažnjivi liberalizem strt na tleh, razkrinkan kot protikmečka in protidelavska stranka, si upajo liberalci le še v kalnem ribariti. Da bi bilo več uspeha, so si tudi poljski liberalci izposodili tisto, drugod že davno obrabljeno in raztrgano larfo: biti hočejo odsej »neodvisna kmečka stranka v Polju«. To pa, to! Ampak liberalni modrijani, na ta trnek boste vjeli kvečkemu kakega kalina. »Pravite, da ste kmečka stranka, kako pa to, da »Narod« in »Jutro«, ki sta vendar vaš dnevni evangelij, venomer udrihata po kmetu, češ, da je kmet največji oderuh, da je edinole on kriv vse draginje. Zakaj potem berete, razširjate in celo pišete v tisti »Narod«, ki je pred nekaj leti naše okoliške kmete, ko so hoteli podražiti mleko za 4 v, pital z najrazličnejšimi primki in celo Ljubljancane suntal k bojkotu. Zavedni možje! Razni predsodki nas ne smejo ovirati, da bi se strnili v močno vrsto, ki jo predvsem zahtevata naš strankarski ponos in pa kmečka stanovska korist. Liberalne zdražbarje bo pa treba zapoditi, da jih bo za vedno minulo veselje kaliti mir v poljski občini.

— **Županska volitev v Materiji.** — **Najmlajši župan v Avstriji.** Včeraj je bil izvoljen za župana materijske občine v Istri Božidar Kastelic, sin bivšega župana Kastelica. Novi materijski župan je najmlajši župan v celi Avstriji, ker ne šteje niti še 24 let.

Štajerske novice.

§ **Slovenski župan** v važni slovenski občini. Na Pesnici nad Mariborom, kjer so se Slovenci več kot leto dni borili z nemškutarji, je bil v nedeljo, dne 17. t. m. izvoljen za župana vnet Slovenec, veleposestnik gospod Leopold Supanič.

§ **Smrtna kosa.** V Mariboru je umrla v samostanu šolskih sester sestra Margareta Kossek. — Pri Sv. Lovrencu nad Mariborom je umrl nagle smrti posestnik Pavel Richter. Padel je pol tretji meter raz hlev in je bil pri priči mrtev.

§ **Oče umoril sina!** Piše se nam iz Dolenjevasi pri Brežicah: Gostilničar Štefan Zorko v Dolenjivasi je prišel v preprič s svojim sinom, ko se je ta vrnil z dela domov. V prepriču je zagrabil očee kuhinjski nož ter ž njim zaklal svojega sina.

§ **Vsled nenrevidnosti smrtno ranil brata.** Iz Brežič se nam poroča: Pred kratkim sta bila zaposlena brata Jože in Mihael Pšeničnik v Zupelevcu v nekem gozdu s podiranjem dreves. Jože je zamahnil s sekuro tako neprevidno, da je z vso močjo zadel brata po glavi, ki je hotel potegniti sekuro z debela. Mihael se je takoj zgrudil in obležal nezavesten. Ima precej globoko rano na glavi in tudi lobanjo poškodovano. Ko je brat videl, kakšno nesrečo je povzro-

čil, je takoj tekel po pomoč. Prišli so z vozom in odpeljali smrtno ranjenega Mihaela v brežiško bolnico, Dvomijo, da bi okrevail.

§ **C. kr. poštni in brzcojavni urad v Celju** bo v nedeljo, dne 24. in 31. decembra zaradi božičnega prometa odprt.

§ **V Žalcu pri Celju** bodo postavili elektrarno. Naprava bo stala 50.000 K in bo za trg in okolico velikega pomena.

§ **Iz politične službe.** Namestniški konceptni praktikant dr. Marko Ipavc je prestavljen iz Slovenjgradca k namestniji v Gradec.

Koroške novice.

+ **Obrojen zaradi ponarejanja podpisov.** Preteklo soboto se je vršila v Celovcu porotna obravnava proti nadučitelju Martinjaku. Nadučitelj Martinjak je služboval v Medgorjah pri Celovcu, kjer je že težko plačeval svoje dolgove, nato je prišel za nadučitelja na Brdo v Ziljsko dolino, kjer je osnoval čebelarsko društvo in druge stvari. Ker ni mogel izhajati s plačo, je priskrbel svoji ženi koncesijo za malo trgovino in gostilnico in bi moral vsled dolgov napovedati krizo, a tega ni storil, ampak je zbežal v inozemstvo. Ponaredil je podpisa svojih bratov in dobil na menico 4000 kron posojila od učiteljske hranilnice koroških nemških učiteljev ter 4000 K na menico, na kateri je ponaredil podpis bratov ter svoje žene in mu je priča potrdila avtentičnost podpisa, od »Stüdmärkische Volksbank« v Gradcu. Kasiral je udnino čebelarskega društva na Brdu, ognjegasev na Brdu ter denar, ki bi ga imel odposlati deželni zavarovalnici proti požarom v Celovec, pa ga ni odposlal, ampak porabil za se. Martinjak ni tajil in izjavil, da ga je beda privedla do tega koraka. Vsled tega ga je porotno sodišče obsodilo samo na tri mesece ostre ječe. Nadučitelj Martinjak je nemškonalnega mišljenja, a se je hlinil tudi Slovencem. Obravnava je prisostvovala veliko učiteljskih kolegov.

Kdor hoče svoji ženi, hčeri ali sorodnici ter znaniki za god ali za Božič kaj res lepega, koristnega in trajnega podariti, naj kupi »Slovensko kuharico«, ki je tudi na zunaj elegantno opremljena! — Cena vezani knjigi 6 kron.

Ljubljanske novice.

Ij **Predavanje v Ljudskem Domu** o holmskem vprašanju in preganjanju katoličanov na Ruskem se je vršilo včeraj zvečer pri veliki udeležbi ljudstva. Slike, ki so pojasnjevale predavanje, so bile jako krasne in so vzbujale splošno pozornost. Govornik dr. Lenart je pojasnjeval zgodovino poljsko - ruskih razmer, kratko, v kolikor je dovoljeval čas. Potem je prešel na verske razmere v holmski deželi in v Podlesju, pripovedoval, kako se je odpravila cerkvena unija v teh krajih in kako je vlada preganjala tekem zadnjih 40 let katoličane, ki niso marali sprejeti pravoslavne vere. Potem je govoril o tolerančnem ukazu in o njegovih posledicah, kako so »uporniki« trumoma začeli prestopati v katoliško cerkev. Sedaj bi vlada rada te ljudi zopet prisilila, da bi se vrnili nazaj v pravoslavje in je v ta namen naredila cel načrt novih represij. Poljski državni poslanci, ki so po časnikih zvedeli o tem predavanju, so poslali udeležencem sledeči telegram: »Bratom Slovencem, ki se tako plemenito zavzemajo za naše nesrečno ljudstvo in protestirajo zoper nova nasilja in sveže krivice, katere nam namerava prizadeti ruska vlada z oddelitvijo holmske dežele, pošiljajo podpisani poslanci bratske pozdrave in iz globine srca izvirajoče izraze hvaležnosti in zahvale. Grof Skarbetz, prof. dr. Glambinski, Dlas, prof. dr. Busek, Zamorski, Gall, Debski, Levicki, Tertil. Občinstvo je sprejelo te pozdrave z burnim ploskanjem in sklenilo poslati Poljakom izraze sočustva z nesrečnim ljudstvom in želje, da bi se kmalu končala doba teh nesreč in mu prišla boljša usoda.

Ij **Samega sebe je volil** dr. Tavčar za župana; to dejstvo stoji in je liberalcem zelo neprijetno. Zato nam zdaj očitajo »neokusnost«, ker smo to konstatirali. Dr. Tavčarja pa skušajo opravičiti s tem, da so tudi županski kandidati ostalih strank razun iz enega samega zastopnika obstoječe socialnodemokratske stranke sami sebe volili. To pa je čisto nekaj drugega. Kandidati opozicije so vedeli, da ne bodo izvoljeni in so sami sebe volili zato, da se pri rezultatu pokaže vsa moč in vse število, ki ga more manjšinska stranka združiti na svojega kandidata. To

je popolnoma pravilno in v takem položaju splošen pa lamentaren uzor. Dr. Tavčar pa je član večine občinskega sveta in če je moral voliti sam sebe, da dobi potrebni minimum 23 glasov, je s tem podan dokaz, kako slaba je liberalna večina, ki more na ta način piti do župana, da župan sam sebe voli. Ne gre torej za očite dr. Tavčarju, ampak za to zanimivo dejstvo, da mora županski kandidat večine sam sebi izreči zaupanje in sposobnost za župana, ker zaupanje njegovih tovarišev iz večine ne zadostuje, da bi župan postal. Večinska stranka ki rabi za izvolitev svojega županskega kandidata glasu kandidata samega, je malo manj kakor v manjšinski Gospodje liberalni žurnalisti naj se za to nikari ne razburjajo zavoljo našega »okusa«, slo se je za nekaj čisto drugega: prvo dejanje liberalne večine je bilo žalostno in dokaz njene velike slabosti. To smo približili.

Ij **Umetniške razglednice za Božič in Novo leto**, prekrasno delo akademičnega slikarja g. Vavpotiča, se prodajajo v naslednjih prodajalnah: **Prodajalnik na Kat. tisk. društva (Ničman), Kopitarjeve ulice.** — Trafika **Šoukal, Preškofijo.** — Trgovina gospe Angele **Čenovar v Kolođvrcskih ulicah.** — Trafika **Franja Šterkovič na Dunajski cesti v Frličihovi hiši.** — Trgovina s poprijem **Gajšek na Sv. Petra cesti.** — Trgovina s poprijem **Igljč na Mesinem trgu.** — Prodajalna **Ivane Fojkar na Dolenski cesti.** — Trafika **Elsner v Kopicarjevih ulicah.** Doslej se je razpečalo 18.000 teh umetniških razglednic. Splošna sodba je, da so te razglednice najlepše razglednice, kar smo jih doslej Slovenci imeli. Kupujte jih.

Ij **K odhodu gosp. Kende iz Ljubljane.** Mestna občina je pred štirimi tedni vložila proti restavraterju hotela Tivoli Kende drugo tožbo za plačilo najemščine, ob enem je zahtevala razveljavljenje pogodbe. Uspeh tega koraka je ta: Mestna občina je dosegla razveljavljenje pogodbe, ki je bila tako sijajna, da mestni občini Kenda ni vinarja najemščine ni plačal. Mestna občina je povrh morala kupiti od Kende restavracijsko barako v Lattermannovem drevoredu za 6000 K, razven tega zahteva Kenda še 4000 K odškodnine. Za Švicarijo bodo sedaj iskali novega najemnika, a ob strahovitih stavbinskih napakah bo mestna občina s to Hribarjevo Švicarijo vedno le škodo imela. Koliko vsot je bilo že doslej brez koristi zabutih v to stavbo! Mestni se razširjajo govorice, da je Kenda zapustil na pivu pri žalski pivovarni 15 tisoč kron dolga. Nam se skoro neverjetno zdi, da bi Kenda tako proslavil Hribarjev spomin, zato bomo lojalno priobčili o tem vsako pojasnilo. Prav pa je, da se te govorice pojasnijo, že z ozirom na delničarje žalske pivovarne. — Kakor nam poročajo iz Sofije, je g. Kenda že v Sofiji, kjer je otvoril velik »Hotel Tivoli«, za katerega so mu poslale pohištvo razne dunajske tvrdke. Na hotelu je tudi z velikimi črkami čitati »Ivan Kenda, Laibach«.

Ij **Naš slavni magistrat in ceste** (P a r a l e l a.) Tam v zapuščenem šentpeterskem predmestju vodi preko trga Tabor in nameravanega parka, ki ga menda še prihodnji župan ne bo dovršil od Vrhovčeve ulice do Radeckega ceste na pol začeta ulica po jarkih, skalah, večinoma pa po blatu, v ktere ga se udiraš do kolen, če hočeš seveda riskirati pot ondi čez. Posebno ob hlevu pred mitnico, kjer je vse razvoženo od ondotnega izvoščeka, ni ob slabem vremenu mogoče preko blata. Magistrat je dal odpreti dotično pot s tem, da je za zaznamoval črto, in deloma začel s posipanjem nove ceste, ki je že splošno v rabi in hodi po nji na stotine šolskih otrok vsak dan. — Tam zadaj za jezuitiskim kolegijem pa je zgradil mestni nadinženir svojo vilo. Za kolegijem od Elizabetne ceste do vile tega magistratnega uslužbenca se je zgradila cesta s trotoarjem takoj, dasi služi dotična pot edino le dotičnemu magistratnemu uslužbencu. Ali naj tako upravo cest še kritikujemo? Šolski otroci naj potonejo v blatu, samo da se magistratnemu nadinženirju ne omažejo čevlji!

Ij **Za vse enaka meral** »Jutro« tožijo, da ni zmagalo njegovo mnenje, kdo je gospodar šol. telovadnic v Ljubljani in da Sokol I. in Sokol II. ne moreta več telovaditi v telovadnicah mestnih ljudskih šol. To je le pravično! Kakor se ni pustilo telovaditi v ljudskih šolah naših in soc. demokratskih telovadcev, tako se dosledno ne sme pustiti Sokolov, ki ravno tako kot drugi obrabijo telovadno orodje, ki je napravljeno iz denarja vseh mestnih davkoplačevalcev. Zato pa enake pravice za vse. Časi so minuli, ko so pristaši liberalne stranke imeli večje pravice kot drugi. Liberalci se sicer težko navadijo na to, pa se bodo morali!

Ij **Iz vojaške službe.** Ma'or Karo Brunner je transferiran od domobran

skega pešpolka št. 27 v Ljubljani k domobranskemu pešpolku št. 4 v Celovcu.

Ij Imenovanje. Asistenta v ljubljanski c. kr. tobačni tovarni Gustav Kraus in Karel Hladky v Ljubljani sta bila imenovana za oficijala.

Ij Vlom v »Union«. Včeraj ponoči je bil izvršen vlom v »Unionovo« kavarno. Storitci so razbili mnogo kamenitih plošč, a kljub silnemu ropotu, katerega je povzročalo razbijanje takih plošč, jih ni nihče čul. Vlomilci so mislili, da bodo dobili v kavarniški blagajni kak zaklad, pa so se zmotili. Dasi so odprli več omar, so dobili le za dve kroni soldov.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri v četrtek ni predstave; zato pa se poje v petek zvečer prvič v sezoni Bizetova opera v štirih dejanjih »Carmen«. — Za božične praznike je določen tale repertoire: v nedeljo se sploh ne sme igrati; v ponedeljek popoldne burka »Nebesa na zemlji«, zvečer »Carmen«; v torek popoldne opereta »Graf Luksemburški« in zvečer prvič Shakespeareova burkasta veseligr »Vesele ženske vindzorske«.

Ij Odborova seja »Matica Sloven-« se vrši danes ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Potrditev zapisnika. 3. Vsebina, obseg in honoriranje publikacij za l. 1911. 4. Program za l. 1912. 5. »Matica« ob 50 letnici svojega obstanka. (Referat g. Milčinskega.)

Razne stvari.

Sodnijsko poslopje pognano z dinamitom v zrak. V Jeringlonu (Newada) je bilo pognano z dinamitom v zrak novo sodno poslopje. Policija sodi, da je povzročila napad tista delavska organizacija, ki je nedavno izvedla bombni napad v Los Angelesu.

Pet oseb vozil v zraku. Inženir Sablatnigg je dne 19. t. m. v Dunajskem Novem Mestu s svojim avtobiplanom vozil po zraku 5 potnikov in sicer 20 metrov visoko deset minut. Sablatnigg je s to vožnjo dosegel svetovni rekord, ker je vozil francoski aviatik Buffon po zraku 17 minut 28 sekund le štiri potnike.

Samoumor profesorja češkega vseučilišča v Pragi. Dne 19. t. m. se je ustrelil v Pragi profesor češkega vseučilišča dr. Ladislav Pic, ki se je zelo zavzemal za avtentičnost kraljedvorskega rokopisa. Kritiki so ga zato ostro napadali, kar ga je tako bolelo, da se je usmrtil.

Velikansk vlom na Sedmograškem. Vlomilci odnesli 640.000 K. V banki Patria v Balaczfalvi so vlomili v soboto ponoči grški vlomilci. Vdrli so v tri Wertheimerce. Odnegli so vrednostnih papirjev, ki so vredni 600.000 kron in denarja 40.000 kron. Vlomilce je policija aretovala. Izpovedali so, da stanuje njih glavar v Carigradu.

Strašna avtomobilska nesreča. V Düsseldorfu sta zadela dne 18. t. m. dva avtomobila. En avtomobil se je popolnoma razbil, lastnica avtomobila, neka Hirth iz Essena, je mrtva, zelo ranjen je trgovec Gulden iz Essena. Šoferja, ki je povzročil nesrečo, so zaprli.

Panika na sladkornem trgu. Iz Prage poročajo. Cene sladkorja na inozemskih trgih silovito padajo. V Hamburgu in Magdeburgu so padle za staro blago 40, za novo pa za 20 fenigov.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZMAGA S. L. S.

Gorica, 20. decembra. Danes so se vršile tu volitve v okrajni šolski svet goriške okolice. Izmed okrog 300 volilnih upravičencev jih je prišlo volit 275. Zmagala je lista S. L. S. in je izvoljenih vseh 8 kandidatov naše stranke. Dobili so od 153—141 glasov. Liberalci, ki so bili zmage v tej korporaciji, v kateri so doslej vedno neomejeno vladali, popolnoma sčurni, so pa združili na svoje kandidate 125—131 glasov. Propali so vsi njeni kandidati, med njimi tudi Anton Klančič, ki je svojčas k liberalcem uskočil. Liberalci so silno poparjeni. Komandi liberalnega učiteljstva v goriški okolici je s te strani odklenkalo.

HRVAŠKI SABOR BO SKLICAN.

Zagreb, 20. decembra. Glasom informacij tukajšnjih političnih krogov se ne bodo vršile nove volitve, ampak bode sklican sabor. Baje se sabor sestane začetkom februarja.

DELEGACIJI.

Dunaj, 20. decembra. Na povabilo barona Fuchsa so se zbrali vsi avstrijski delegati h konferenci. Za predsednika delegacije je bil z vsemi, tudi s socialnodemokratskimi glasovi izvoljen poslanec Dohernig. Nato se je vršilo izžrebanje delegatov za posamezne odseke. V bosanski odsek je prišel poslanec

Spinčič, v finančni Cingrija, v odsek za zunanje zadeve Spinčič, za načelnika vojaškega odseka je določen dr. Korosec.

POSLANSKA IN GOSPOSKA ZBORNICA.

Dunaj, 20. decembra. Danes se vrši zadnja seja poslanske zbornice v tem zasedanju. — Gosposka zbornica zboruje danes in jutri, da reši od poslanske zbornice sklenjene postavbe.

Dunaj, 20. decembra. Zbornica je v današnji seji naglo rešila več manjših predlog, med njimi poročilo odseka za državne uslužbenke glede izboljšanja plač in razmer državnih delavcev in pogodbenih nastavlencev ter poročilo socialnopolitičnega odseka glede prepovedi nočnega dela žensk in otrok v rudnikih. Rešilo se je tudi več imunitetnih zadev in so izročili med drugimi sodišču poslanca Malika, kljub temu, da je slednji prvotno zagrozil, da bo z obstrukcijo to preprečil. (Malika toži župan Ornig.)

INTERPELACIJA ZARADI GOSPODA BEZJAKA.

Dunaj, 20. decembra. Poslanec Ussai in tovariši so vložili v parlamentu interpelacijo zaradi imenovanja gospoda Bezjaka za ravnatelja na goriški gimnaziji.

VIHARNI PRIZORI V FRANCOŠKI ZBORNICI. — JAURES MEČE VLADI V OBRAZ NEPRIJETNE RESNICE.

Pariz, 20. decembra. V seji poslanske zbornice je Jaurés, voditelj socialistov vzbudil s svojim govorom glede maroške pogodbe splošno senzacijo in izzval burne proteste od strani večine zbornice, ki se je čutila žaljena v svojem narodnem ponosu. Jaurés je ugovore večine z veliko spretnostjo pobijal. Dejal je nekako: Francija je protektorat nad Marokom drago plačala. Najprej je Avstrija izjavila, da francosko-nemške pogodbe glede Maroka ne prizna, ako ji Francija ne dovoli velikega ugodnega posojila v Parizu. (Minister za zunanje zadeve de Selves živahno ugovarja, istotako ministrski predsednik Caillaux. Jaurés odgovarja. Caillaux izjavi, da vprašanje posojila za Avstrijo z maroško pogodbo ni v nobeni zvezi. Na desnici vpijejo: Morebiti pa ste morali dovoliti drugo kompenzacijo?) Jaurés nadaljuje: Francija je Nemčijo neprevidno izživala. Ne Bismarck ne trije cesarji niso hoteli preventivne vojske proti Franciji. Nemška diplomacija je korektno postopala. (Burni ugovori.) Francija je leta 1890 sklenila trajno pogodbo z Italijo, češ, jaz vzamem Maroko, ti pa Tripolis! (Vsa zbornica razburjena protestira. Caillaux ugovarja.) Jaurés: Ker ste algeziško pogodbo raztrgali, morate zdaj trpeti, da se Italija vgnjezdi v Tripolisu in da Rusija ter Anglija anektujeta Perzijo! (Velikansko razburjenje.)

LAHI SO NA »MARTHO WASHINGTON« RES STRELJALI.

New York, 20. decembra. Kapitan semkaj priplulega parnika Austro-Americane »Martha Washington« je izjavil, da so italijanske bojne ladje parnik blizu Krfa res obstreljevale, ker so ga smatrale za turško vojno ladjo. Italijanske bojne ladje so »Martho« obstreljevale 10 minut in oddale 50 strellov, toda niso ladje niti enkrat zadeli. Pač pa se je potnikov polastila uprav grozovita in nepopisna panika. Iz izjave kapitana je razvidno, da je družba na mig naše vlade prvotno vest o obstreljevanju naravnost utajila.

ČARIKOV ODSTOI?

Peterburg, 20. decembra. Ruski poslanik v Carigradu Čarikov bo, kakor se tu govori, moral odstopiti, ker je na lastno roko (?) izprožil dardanelsko vprašanje ob nepravem času. Za njegovega naslednika imenujejo poslanika v Belgradu Hartwiga.

ŠKANDAL V PETERBURŠKEM MESTNEM GLAVARSTVU.

Peterburg, 20. decembra. V peterburškem mestnem glavarstvu so aretirali pisarniškega ravnatelja, državnega svetnika Nikiforova in pisarniškega uradnika Kališa, ker so zasledili da sta se pustila podkupovati.

VELIK POŽAR V BELOVARU.

Belovar, 20. decembra. Tu je ogenj uničil poslopje 1. belovarskega mlina na par. Stropi vseh štirih nadstropijh so se podrli. Ogenj se je tudi sosednih hiš lotil. Nevarnost je, da se razširi na ves mestni del, v katerem je mlin zgrajen. Škoda znaša 1.300.000 kron.

SAMOUOMOR.

Mödling, 20. decembra. Tu se je vrgla pod tržaški brzovlak soproga nekega dunajskega gledališkega korista, Amalija Scheller. Bila je takoj mrtva.

VELIKE POVODNJI V ZGORNJI ITALIJI.

Milan, 20. decembra. V Zgornji Italiji so nastopile povsod velike povodnji. Več ljudi je mrtvih.

NESREČA NA MORJU.

Pariz, 20. decembra. Ribiška ladja »St. Joseph« se je potopila. 4 možje so utonili.

ŠTRAJKOVSKI NEMIRI.

London, 20. decembra. V Dundeeju so štrajkujoči vozniki vpriporili velike izgrede. Moralo je posredovati vojaštvo.

RAZMERE V FRANCOŠKI MORNARICI.

Toulon, 20. decembra. Tu so prišli vnovič na sled atentatu. V mornariški šoli so namreč našli eksplozivne snovi v neposredni bližini zalog za strelivo. Prefekt je ukazal preiskavo.

Mnenje g. dr. Sofronieffa,
Sofija.
Gosp. J. Serravallo!
Trst.

Vaše Serravallovo Kina-vino z železom mi je znano že več let nazaj po dobrih uspehih, ki se jih z njim doseže tam, kjer je treba obuditi tek in povrniti rekonvalescentom moči. Še sedaj imam slučaje, ki to potrjujejo in nikdar ne zamudim prilike posluževati se njegovih obnavljajočih moči.

Sofija, 21. oktobra 1908.

Dr. M. Sofronieff.

3741

Globoko potrtem srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm pretresljivo vest o izgubi našega iskreno ljubljenega nepozabnega soproga, oziroma očeta, gospoda

Ivana Šelekar-ja trgovec in posestnik

ki je danes dne 19. decembra 1911 ob pol 2. uri ponoči po kratki mučni bolezni v 45. leto njegove dobe previden s svetotajstvi za umirajoče, v ljubljanski deželni bolnici, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega nam rajnega se prepelje dne 21. decembra 1911, iz Ljubljane v Šmartno pri Litiji. Pogreb se vrši ob 10. uri dopoldne iz Šmartenske dekanijske cerkve na ondotno župno pokopališče.

Sv. maše za dušnice se bodo darovale v dekanijski cevkvi v Šmartnem pri Litiji.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Šmartno pri Litiji-Ljubljana,
dne 19. decembra 1911.

Darinka Antonija Šelekar
hčerka. soproga.

Pogrebno podjetje »Konkordia« v Ljubljani.

Rupi se stara blagajna.

Lastnik iste naj ponudi na občinski urad Tržišče, Dolenjsko. 3676

Vino

Razpošiljam pristna bela briska (rebulo) vina, domača črna in istrska od 60 l naprej. Franko postaja Gorica po povzetju. Vzorci na razpolago. Cene zmerne.

Rudolf Trpin, Podgora pri Gorici. 3727

Iščem za takoj 3688

blagajničarke in učenca.

Julius Klemenc (Jagrovi dediči),
mesar, Ljubljana.

Velika božična prodaja pod znatno reducirano okazijsko ceno!

Ogromna zaloga izgotovljenih oblek za gospode in dečke, ter konfekcije za dame in deklice. Velikanska izbira kožuhočinastih jopic in paletov za dame, mikado (sako) z različno kožuhočinasto podlago ter mestnih in potnih kožuhočin za gospode.

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič, Ljubljana Mestni trg 5.

NIZOZEMSKA ŽIVLJENSKA ZAVAROVALNICA

NA DUNAJU I., ASPERNPLATZ 1,
(v lastni palači) z zavarovanim kapitalom 380 milijonov, rezervami 113 milijonov in najcenejšimi tarifi sprejema trgovske izobražence kot vnanje uradnike in krajevne zastopnike pod izvrstnimi pogoji. Glavno zastopstvo za Štajersko in Kranjsko: Gradec I., Schmiedgasse 40. Glavni zastopnik za Kranjsko: Ciril Globočnik, Ljubljana, Elizabetna cesta 4.

V bližini Ljubljane se takoj proda dobro obrestujoča 3743

lepa hiša

ki je pripravna za vsako vinsko kakor tudi špecerijsko trgovino se radi družinskih razmer.

Več pove koncesionirana pisarna Peter Matelčič, Ljubljana, Škofja ul. 10.

Razglas

o dopolnilnih volitvah v trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani.

Z razglasom c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 16. oktobra 1911, št. 27.049 (uradni list časopisa »Laibacher Zeitung« št. 241 ex 1911) so se odredile dopolnilne volitve za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani.

31. decembra izstopi naslednjih dvanajst članov trgovske in obrtniške zbornice in sicer:

iz trgovskega odseka:

iz 1. kategorije: nihče; iz 2. kategorije: Urban Horvat, Viktor Rohrmann in Feliks Urbanc; iz 3. kategorije: Franc Zorec, Fran Šubelj in Pavel Velkavrh;

iz obrtnega odseka:

iz 1. kategorije: Andrej Gassner; iz 2. kategorije: Vinko Majdič, Ivan Rakovec, Ivan Schrey in Filip Supančič; iz 3. kategorije: Josip Globočnik; iz 4. kategorije: nihče.

Po § 8 zakona z dne 29. junija 1868, drž. zak. št. 85. oziroma po § 7 volilnega reda z dne 23. oktobra 1905, dež. zak. št. 13, postavljena c. kr. volilna komisija naznanja, da bodo po § 8 volilnega reda sestavljeni volilski imeniki od 21. decembra 1911 do včetega 3. januarja 1912 javno razpoloženi in sicer v Ljubljani pri mestnem magistratu, na deželi pa pri c. kr. davčnih uradih. Pri teh uradih je tudi volilni red na vpogled.

Volilski imeniki so po trgovskem odseku in po obrtnem odseku in v teh po posameznih volilnih kategorijah urejeni in obsegajo volilne upravičence dotičnega davčnega okraja, oziroma mestne občine Ljubljana.

Volilci, ki imajo volilno pravico v več volilnih kategorijah, so vpisani v volilskem imeniku one kategorije, v kateri plačujejo višji davek. V zmislu § 4 volilnega reda jim je na voljo, do 3. januarja 1912 pri c. k. volilni komisiji podati izjavo, da hočejo biti uvrščeni v kakšno drugo pristojno jim volilno kategorijo.

Ugovori zoper volilske imenike (tudi poprave naslovov) se morejo med časom, ko so imeniki javno razpoloženi, ustmeno ali pisмено vložiti pri c. kr. volilni komisiji. Ugovorom je priložiti utemeljujoča jih dokazila.

Posebno se opozarja, da je v prid javnih trgovskih družb, upravičenih za volitev, da dajo namesto v imenikih vsled nedostatka drugih podatkov morla označene firme vpisati po § 5 volilnega reda za volitev upravičene javne družabnike, vpisane v trgovskem registru. Isto velja za družbe z omejeno zavezo v zmislu zakona z dne 6. marca 1906, drž. zak. št. 58 glede za volitev upravičenih poslovodij, vpisanih v trgovskem registru.

Na ugovore, vložene po 3. januarju 1912, se ne bode oziralo.

O pravočasno vloženi ugovorih odloča c. kr. volilna komisija po § 7, odst. 7 volilnega reda končno veljavno.

Dnevi in ure dopolnilnih volitev in podrobnosti se bodo naznanile pozneje, ko se razpošljejo izkaznice in glasovnice.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1911.

C. kr. volilna komisija za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani.

Predsednik: deželne vlade svetnik Kulavics I. r.

Bukova drva

80 sežnjev, ob državni cesti na Primskovem, po 22 kron, 200 sežnjev pa ob državni cesti v Zgornji Kokri, proda po 16 kron 3744

France Brolih

posestnik in trgovec

Tupaliče nad Kranjem.

ŽELEZNE PEČI

vsake vrste, posebno prave Musgrave-jeve izvirne irske trajno grelne peči, štedilnike, ognjišča za velike kuhinje za vzidavanje kakor tudi njih posamezne dele dobavlja po najnižjih cenah trgovina z železom ŠTEFAN NAGY, LJUBLJANA. 3433

Kako je v Tripolisu?

(Po izvirnem poročilu.)

Vojaški poštožaj v Tripolisu opisuje izvirno poročilo nekega nemškega vojaškega korespondenta takole:

Vročja želja Italijanov pokazati kak večji vojaški uspeh v Tripolisu, se je izpolnila. Z velikim naporom in mnogimi žrtvami so končno zavzeli Ain Zaro in Zanzur v oazi. Toda predno so to podjetje pričeli, so morali imeti v Tripolisu koncentriranih 50.000 vojakov.

Koncem novembra so se konečno čutili dovolj močne, da pričnejo uspešno akcijo. V nedeljo 25. novembra sta začela prodirati dva regimenta proti vzhodu, podpirana od pionirjev in artiljerije. Teren, ki sta ga zavzela, je že prejšnje tri dni obstreljavala mornarica. Brez posebne ovire so prišli Italijani do južno ležeče vasi Henni, kjer je bilo nekaj turške artiljerije, ki je takoj pričela z ognjem. Boja so se udeležili tudi domačini in zvečer so Italijani šele napredovali za par sto korakov. Ker so se pa bali, da bi ne bili čez noč od dveh strani napadeni, so se umaknili na prejšnje postojanke. Ta dan prelita kri je bila zastoj žrtvovana.

Drugo jutro se je boj nadaljeval. Po vročem boju so Italijani zasedli trdnjavo Kasr Henni, ki so jo takoj utrdili. Toda Turki so jo začeli obstreljevati in v par urah še tisto razdejali, kar so pustili Italijani. Slednji se niso mogli dolgo vzdržati in so zapustili kastei. Uspeh drugega dne je bil zelo malenkosten.

Tretji dan se je nadaljevala ista igra. Zlasti je prodiralo levo krilo laškega kordona. Lahe je podpirala tudi mornarica. Na obeh straneh so se hrabro bojevali. Bili so se za vas Henni, katero so Italijani ob desetih zasedli. Napredovali so ta dan za 300 do 600 m na vzhodnem krilu. Na jugu so Italijani zasedli zapuščen fort Mesri in se ustavili krog 1500 m pred robom oaze.

Oba prihodnja dneva se je boj vršil na levem krilu. Tudi na morju so se pomaknili Italijani za pol kilometra proti vzhodu in 1. decembra so se nahajali v sredini med robom tripoliške oaze in 12 km od obrežja oddaljenim tiljem Ain Zaro. Takoj se je pričelo nametščanje čet čisto zahodno od mesta pri Gergarišu in obenem vzhodno pri Šebli; torej za hrbtom Arabcev, ki so

se nahajali na levem krilu. O počenjanju sovražnika jih je podučeval velik balon.

Dne 4. decembra se je pričelo prodiranje obeh kolon hkrati. Turki so pa že preje Ain Zaro zapustili, ker je stalo proti njim, ki štejejo le 2500 mož, 25 tisoč Italijanov, kar je polovica v Tripolisu navzoče laške vojske. Kljub tej desetkratni premoči, so rabili Italijani cel teden, da so zasedli Ain Zaro. Kaj bo šele v bodočnosti? Uplenili so sedem nerabnih turških topov, ki so jih v triumfu prepeljali v Tripolis.

Kljub temu vspehu niso Italijani s strateškega ozira veliko na boljšem, ker bodo morali skrbeti za municijo v boju proti arabskim četašem, kar pa povzroča veliko težav. Na obeh straneh Tripolisa ležeči oazi pa, odkoder Turki še vedno lahko vznemirjajo Italijane, še vedno niso zavzeti. In vsled tega nastane vprašanje ali se more smatrati zavzetje Ain Zare za uspeh ali ne? O izgubah se ne more govoriti. Vendar pa je znano, da je osem laških častnikov, med temi en polkovnik, za boj nezmožnih. In če bodo Italijani še prodirali proti vzhodu, se bodo morali boriti za vsak vrt, za vsako hišo. Za Turke pa je položaj isti kot je bil, le Arabci so še bolj divji in vsi poizkusi Italijanov, da bi jih podkupili, so ostali brezuspešni. Vsled tega piše nemški vojaški poročevalec, da Lah ne morejo upati na nadaljnje prodiranje pred prihodnjo pomladjo.

H koncu pa še pristavlja:

»Še eno besedo, kot mož, ki je pristvoval trem kolonijskim vojnjam in ki stanuje že skorej celo desetletje med Arabci. Če bi se Turčija odpovedala Tripolitaniji — o ostalih afriških provincah niti ne govorim — Italija še vedno ne bo celo desetletje imela miru, ker se bo boriti z domačimi rodovi. Na notranjosti dežele se niti misliti ne more.«

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže!“ Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Potnik Srečko

Slomškova
ulica 27
v Ljubljani

Destilacija sadnih vonjav in izdelovanje naravnih sokov

priporoča:

3707

„SADNI GROG“ izborna brezalkoholna zgoščava.
„SADNI GROG“ je prijetne vonjave, izbornega okusa.
„SADNI GROG“ je gorka zimska pijača.
„SADNI GROG“ je vir novih dohodkov za gostilne, kavarne, konsumna društva.
„SADNI GROG“ obstoji delno iz naravnih sadnih sokov, delno iz finih vonjav.
„SADNI GROG“ je idealna pijača za mladino in odrasle.
„SADNI GROG“ se vživa pri svatbah, rodbinskih večerih itd.
„SADNI GROG“ stane 1 kg, t. j. 25 porcij K 280, pri večjih odjemalcih znaten popust.

Za božična in novoletna darila

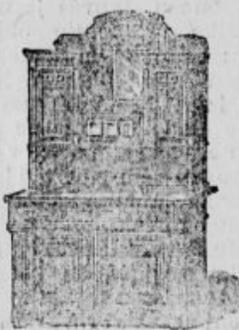
priporoča **ANTON KANC**

drožerija, Ljubljana, Zidovska ulica

3711

vsakovrstne fotografčne aparate in potrebščine za fotografe, dalje naj-
finejše parfume, mila itd. po najnižjih cenah. Vedno sveže blago.

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

◆ Zaloga pohštva in tapetnega blaga ◆

Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11.

Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohštva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke itd.

Sprejemajo se tudi opreme hote ov.

2924

ZA BOŽIČ:

Magdalene Pleiwelsove

Slovenska kuharica

Šesti natis priredila **S. M. Felicita Kalizšek**, šolska sestra in učiteljica „Gospodinjske šole“.

To je najboljša slovenska kuhinjska knjiga, ki je za deklico, ki se hoče šele privaditi kuhanja in za kuharico, ki se želi povspeti na vrhunec kuhinjske umetnosti, enake neprecenljive vrednosti, obe bodeta namreč na podlagi te knjige lahko dosegli svoj namen. Slovenska žena, ki hoče biti dobra žena in gospodinja, te knjige ne bo mogla pogrešati.

„Slovenska kuharica“, ki je prirejena za najboljše, pa tudi za skromno gospodinjstvo, poučuje, kako je treba jedila pripravljati, da so okusna, obenem pa daje tudi navodila, koliko se lahko v kuhinji prihrani, če se vsa živila popolnoma in pravilno porabijo. Popolna izraba živil je pa v času splošne draginje naravnost življenjska potreba.

Ta dragocena knjiga ima kljub svoji obširnosti zelo nizko ceno, in sicer:

Velika izdaja (nad 600 strani, z 18 večbarvnimi tabelami) K 5,20, vezana K 6.—.

Okrajšana izdaja (okoli 350 strani) K 3.—, vezana K 3,60.

ZA BOŽIČ:

Zunanji nastop in lepo, olikano vedenje odločujeta prav pogosto v sreči človeka. Kar prvi nepravilni nastop pokvari, časih ni mogoče nikdar več popraviti. Zato bodi prva skrb vsakogar, da si omisli „Knjigo o lepem vedenju“, ki je edina te vrste med Slovenci. Ta knjiga mu bo pravilno svetovala v vseh dvomljivih slučajih in ga varno vodila skozi družabno življenje.

Vseskozi se ozira knjiga tudi na posamezne stavne obojega spola; tudi za mladino je knjiga zlata vredna.

Knjiga o lepem vedenju

Spisal **Urbanus.**

Velja K 3.—, elegantno vezana K 4.—.

Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila.

Šolam in gospodinjam sestavila **S. M. Lidvina Purgaj**, voditeljica „Gospodinjske šole“ v Ljubljani.

Cena K 2,20, vezana K 2,80.

Navodilo tri knjige so vsaka poseboj, še bolj na vse tri skupaj najkrasnejše **božično darilo**, s katerim moramo razveseliti posebno naše žcnstvo.

Druge za darilo primerne knjige:

Medved Anton, *Poezije*. II. del. K 4.—, vez. K 5,40.

Sardenko Silvín, *Roma*. Poezije. K 2.—, vez. K 3,20.

Spillmann I., *Zadnji dnevi Jeruzalema*. (Lucij Flav.) Dva dela. K 3,80, vez. K 5,40.

Sienkiewicz Henrik, *Quo vadis?* Roman iz Neronove dobe. Vez. K 5,50.

Wallace Ludvig, *Ben Hur*. Roman iz Kristusovih časov. Vez. K 4,50.

Beneš-Trébizský, *Kraljica Dagmar*. Zgodovinski roman. K 3,20, vez. K 4,30.

Waal, *Valerija ali zmogoslavni izhod iz katakomb*. K 1,50, vez. K 2,10.

Dickens Charles, *Povest o dveh mestih*. K 5,50, vez. K 6,50.

Sheehan, *Dolina krvi*. Povest iz irskega življenja. K 4,20, vez. K 5,80.

Dostojevskij, *Ponižani in razžaljeni*. Roman v štirih delih in z epilogom. K 3.—, vez. K 4,20.

Bourget Pavel, *Razporoka*. Roman. K 2.—, vez. K 3.—.

Champol, *Mož Simone*. Roman. K 1,90, vez. K 3.—.

Haggard Rider, *Dekle z biseri*. Povest iz Neronove dobe. K 2,20, vez. K 3,20.

Ušeničnik dr. Aleš, *Socijologija*. K 8,50, vez. K 10,80.

Grafenauer Ivan, *Zgodovina novejšega slovenskega slovstva*. I. del. Od Pohlina do Prešerna. K 2.—; vez. K 2,80.

— II. del. Doba narodnega probujenja. K 6,20, vez. K 7,20.

Verne Jules, *Kapitan Hatteras ali Angleži na severnem tečaju*. Vez. K 4,40.

Alešovec, *Zbrani spisi*. Kako sem se jaz likal. Trije zvezki po K 1,20, vez. po K 2.—.

— *Ljubljanske slike*. Podoba ljubljanskega sveta pod drobnogledom. K 1,80, vez. K 2,60.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.